

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मानवविज्ञान विद्याशाखा
(Faculty of Humanities)

Three / Four Years Degree Bachelor of Arts
Level-4.5

अभ्यासक्रम
(Syllabus)

बी. ए. प्रथम वर्ष - सत्र १ व २ - विषय - मराठी वाङ्मय
B. A. First Year -Semester-I & II – Subject- DSC-Marathi Literature

Courses effective from Academic Year 2024-25
Under NEP 2020

मराठी अभ्यास मंडळ

Index

S.N	Item	Page No
1	मराठी अभ्यास मंडळ- सदस्य यादी	3
2	Scheme- Examination, Evaluation and Assessment	4
3	मराठी वाङ्मय विषयाच्या अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs)	5
	Syllabus B. A. First Year Semester-I- Major/ Minor-DSC-Marathi Literature (DSC-मराठी वाङ्मय)	
4	Scheme (Teaching & Learning) B. A. Semester - I (NEP) -DSC- Marathi Literature	7
5	Major / Minor-DSc-Marathi Literature-Theory-I : अर्वाचीन मराठी कविता (640201)	8
6	SEC-Marathi -Theory-I - मराठी भाषिक कौशल्ये (639276)	10
7	AEC-Marathi -Theory- Demonstrative -I - उपयोजित मराठी लेखन (639281)	12
	Syllabus B. A. First Year Semester-II- Major/ Minor-DSC-Marathi Literature (DSC-मराठी वाङ्मय)	
8	Scheme (Teaching & Learning) B. A. Semester – II (NEP) -DSC- Marathi Literature	14
9	Major / Minor-DSc-Marathi Literature –Theory-II -साहित्य प्रकार: नाटक (640202)	15
10	VSC-Marathi Literature -Theory-I - वाचन कौशल्ये (640271)	17
11	SEC-Marathi -Theory-II - मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व (639277)	19
12	AEC-Marathi -Theory / Demonstrative -II - प्रभावी संभाषण (639282)	21

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ - मानवविज्ञान विद्याशाखा

मराठी अभ्यास मंडळ -२०२२ -२०२७

अ क्र	नाव	पद	पत्ता
1	डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे	अध्यक्ष	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, स्व. छगनलाल मूलजीभाई कडी कला महाविद्यालय, अचलपूर कॅम्प, परतवाडा, जि. अमरावती संपर्क- 9420124714
2	डॉ. सौ. मोना मिलिंद चिमोटे	सदस्य	अधिष्ठाता, मानव विज्ञान विद्याशाखा व प्रमुख, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
3	डॉ. मनोज हरिश्चंद्र तायडे	सदस्य	अभियंता कॉलनी, विद्युत नगर, कठोरा नाका परिसर, अमरावती
4	डॉ. संजयकुमार करंदीकर	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, द महाराजा सयाजीराव युनिव्हर्सिटी ऑफ बरोडा, वडोदरा (गुजरात)
5	डॉ. माधव मारोतराव जाधव	सदस्य	अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
6	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
7	डॉ. प्रणव रमाकांत कोलते	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
8	डॉ. अण्णा प्रल्हादराव वैद्य	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्रीमती नरसम्मा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
9	डॉ. गजानन भाऊराव मुंदे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग आप्पास्वामी महाविद्यालय, शेंदुरजना अढाव, जि. वाशिम
10	डॉ. अजय जनार्दन देशपांडे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ
11	डॉ. गणेश गोपाळराव मालते	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
12	डॉ. प्रफुल्ल उत्तमराव गवई	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, शि. प्र. मं. तात्यासाहेब महाजन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
13	डॉ. अशोक रामभाऊ इंगळे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, आकोट, जि. अकोला
14	डॉ. राजेश ज्ञानेश्वर मिरगे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
15	डॉ. श्रीकृष्ण वामन पदमणे	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग, एम. ई. एस. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मेहकर, जि. बुलढाणा

Examination, Evaluation and Assessment Scheme

The total marks for each Course shall be based on Continuous Assessment and Semester End Examination. Each theory course of Major, Minor, GE/OE, AEC, IKS, VEC as mentioned in **Appendix 9** prepared by the respective Board of Studies shall be evaluated as per the scheme as mentioned in the **Table**

Vertical No.	The Vertical	Mode of Examination, Evaluation & Assessment	Theory				Theory (Total)		Practical				Practical (Total)	
			External		Internal				External		Internal			
			Max. Marks	Min Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks
a	Major	External & Internal	30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
b	Minor		30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
c	Generic/ Open Elective	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
d	VSC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
	SEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
e	AEC (Eng. & One MIL Composite)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	IKS (Generic)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	VEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
f	Internship/ Apprenti-ceship	Internal	Assessment of these verticals shall be based on various activities/practices. The evaluation/assessment shall be done by appointing external examiner by principal from Industry/Organisation/Academia. The mentor faculty shall be the internal examiner. It shall be evaluated by giving maximum 50 marks per 2 Credit Course with separate activity weightages/levels. A detailed SOP for this assessment process shall be prescribed separately.											
	FP/CEP													

Continuous Assessment Tests (CAT)

For internal assessment, the Continuous Assessment Tests (CAT) shall be conducted as under-

- i) Three CAT each of 8 / 10 Marks (Theory) as applicable and 10 Marks (Practical).
 - First on completion of 25% Syllabus of the course or on completion of 25 teaching days,
 - Second on completion of 50% Syllabus of the course or on completion of 50 teaching days,
 - Third on completion of 75% Syllabus of the course or on completion of 75 teaching days.
- ii) Each concurrent assessment (CAT-I, II & III) will be mapped to relevant Course Learning Outcome.
- iii) Total Performance in CAT (i.e.40 %) shall be based on the **best two out of three** in CAT examinations
- iv) Internal assessment (CAT) shall be carried out by the respective course teacher by choosing variety of assessment tools/methods such as class test, record book, seminar, case study, field work, mini project work, quiz or any innovative method, which may be deemed to be appropriate for assessing the relevant course outcome.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities) Board of Study - Marathi

बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व निष्पत्ती

प्रस्तावना (Preamble)

मानवी जीवनात साहित्याला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. मराठी भाषेत समृद्ध अशी साहित्य परंपरा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी त्याचे भावविश्व समृद्ध असणे आवश्यक आहे. साहित्य अध्ययनामुळे सुसंस्करीत मनाची घडण होते. NEP धोरणानुसार पदवी पातळीवर **मराठी वाङ्मय / साहित्य** या विषयाच्या Major – Minor VSEC, SEC, Project, Internship अशा विविध अभ्यासपत्रिकेचे विद्यार्थी अध्ययन करणार आहेत हे लक्षात घेऊन अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती निश्चीत केली आहे.

1. बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

१. मराठी भाषा व वाङ्मयाचा इतिहास, विकास आणि परंपरा समजावून घेणे.
२. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांचा (कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, निबंध इ.) परिचय करून देणे.
३. साहित्यकृतींचे चिकित्सक, सौंदर्यात्मक आणि सामाजिक आकलन विकसित करणे.
४. विद्यार्थ्यांमध्ये भाषा कौशल्ये (वाचन, लेखन, श्रवण व संभाषण) विकसित करणे.
५. मराठी संस्कृती, लोकपरंपरा आणि सामाजिक मूल्यांविषयी जागरूकता निर्माण करणे.
६. साहित्य संशोधन, समीक्षा आणि सर्जनशील लेखनाची आवड निर्माण करणे.
७. भाषांतर, संपादन आणि प्रसारमाध्यमांतील मराठी भाषेच्या उपयोगाचे ज्ञान देणे.
८. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यिक अभिरुची व मूल्यदृष्टी विकसित करणे.

२) बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (Course Outcomes)

१. विद्यार्थी मराठी वाङ्मयाचा इतिहास व विकास सांगू शकतील.
२. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि योगदान ओळखू शकतील.
३. साहित्यकृतींचे चिकित्सक विश्लेषण व मूल्यमापन करू शकतील.
४. मराठी भाषेचा प्रभावीपणे लेखी व मौखिक वापर करू शकतील.
५. सामाजिक, सांस्कृतिक व ऐतिहासिक संदर्भांमध्ये साहित्याचे महत्त्व समजू शकतील.
६. संशोधनपर लेखन, प्रकल्प व साहित्य समीक्षा तयार करू शकतील.
७. भाषांतर, संपादन आणि माध्यम लेखन यांसारख्या क्षेत्रांत मूलभूत कौशल्ये आत्मसात करू शकतील.
८. सर्जनशील लेखन, साहित्यिक अभिव्यक्ती आणि सांस्कृतिक जतनासाठी योगदान देऊ शकतील.
९. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याच्या माध्यमातून मानवी मूल्ये, सामाजिक जाणीव आणि राष्ट्रीय एकात्मता या विषयी सजगता निर्माण होईल.
१०. विद्यार्थी उच्च शिक्षण, अध्यापन, पत्रकारिता, प्रकाशन व सांस्कृतिक क्षेत्रांतील संधींसाठी सक्षम बनतील.
११. इंटरनशिपच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याचे कसब स्वतः मध्ये निर्माण करतील.

३) अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

आज बदलत्या काळाची आव्हाने लक्षात घेतल्यास आज विद्यार्थ्यांना जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल. बी.ए. मराठी वाडमय हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल. विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार व्यावसायिक शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, रंगभूमी, लोकरंगभूमी तील विविध भूमिका, उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार तसेच ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक विविध विषयावर आयोजित संमेलने, गटचर्चा, परिसंवाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे यात निवेदक म्हणून तर, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार म्हणून इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. संगणक शिक्षण जाहिरात यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

लोकगीत, प्रादेशिक कला पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य, नाटक, भारूड नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण, मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ, व्हिडीओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमास्टर, सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म, संगीत, कविता सादरीकरण व्याख्याने, अभिवाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषण, विविध प्रादेशिक कला, पारंपरिक कला, खेळ, गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडीओ, ऑडिओ, व्हिडीओ मिक्सिंग, टेक्स्ट इन्सर्টিंगसारख्या गोष्टीचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

ई-मेल, विविध अ‍ॅप, युट्यूब, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईट्सच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील. पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून संधी आहे. शिवाय व्यावसायिक वाचक, निवेदक, वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा- कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार तसेच संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परीक्षक, निरीक्षक, सूचीकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटप्रश्नकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन- साहाय्यक, संशोधन-लेखक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात साहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati
Faculty: Humanities - Discipline / Subject -Marathi Literature
Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor- Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)
(Three / Four Years Bachelor Degree Programme)
B. A. First Year -Semester – I (NEP) Level - 4.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs. / Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/ Outdoor/ Field	a & b	Major / Minor- DSC - Marathi Literature	Theory-I	640201	अर्वाचीन मराठी कविता	4	4	4	60	40	100
	a & b	Minor / Major- DSC---	Theory-I	----	-----	4	4	4	60	40	100
	c	GOEC/OE (Other than faculties of Humanities)	Theory-I OE-1	--	--	2	2	4	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
			Theory-II OE-2	---	--	2	2		--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
	d	SEC- Marathi (Basket)	Theory-I	639276	मराठी भाषिक कौशल्ये	2	2	2	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
	e	AEC-English	Theory-I	--	---	1	2	8+	--	15 +10	25
		AEC-Marathi	Theory / Demonstrative - I	639281	उपयोजित मराठी लेखन	1	2 XNumber of Batches		--	15 (College level Exam) +10 (Internal)	25
		IKS- Generic	Theory	---	Indian Knowledge System	2	2		--	30 + 20	50
		VEC -(Value Education Course)	Theory-I	---	Environment Studies	2	2		---	30 + 20	50
	f	CC-	Outdoor	---	---	2	4	4	--	--	--
Total						22					500

B. A. First Year-Semester- I (NEP) Level - 4.5
Vertical- a / b
Major / Minor- DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 640201

Course Name -Major / Minor-DSC- Marathi Literature- Theory -I – अर्वाचीन मराठी कविता

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -I	Major/ Minor- DSC- Marathi Literature	Theory-I	640201	अर्वाचीन मराठी कविता	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांची काव्य जाणीव समृद्ध करणे. २. विद्यार्थ्यांची काव्यास्वाद अनुभवण्याची जिज्ञासावृत्ती वाढविणे. ३. विद्यार्थ्यांना काव्यनिर्मितीची प्रक्रिया समजून देणे. ४. विद्यार्थ्यांच्या काव्य निर्मितीला प्रोत्साहन देणे. ५. विद्यार्थ्यांना अर्वाचीन मराठी कवितेच्या प्रवाहाचे आकलन करून देणे. ६. विद्यार्थ्यांना कविता या साहित्य प्रकारचे सर्वांगीण आकलन करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना कविता या वाङ्मय प्रकाराची ओळख होईल. २. विद्यार्थ्यांची काव्यजाणीव समृद्ध होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या काव्यनिर्मितीसाठी प्रोत्साहन मिळेल. ४. विद्यार्थ्यांना अर्वाचीन मराठी कवितेच्या प्रवाहाचे आकलन होईल. ५. विद्यार्थ्यांना मराठीच्या समृद्ध काव्य परंपरेचा परिचय होईल. ६. विद्यार्थ्यांना मराठी काव्याचा आस्वाद घेता होईल. ७. विद्यार्थी स्वतः कविता लेखन करण्याचे प्रयत्न करतील. ८. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- I (NEP) Major / Minor -DSC- Marathi Literature -Theory -I - अर्वाचीन मराठी कविता			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - काव्यवेध संपादक - डॉ. अशोक इंगळे, डॉ. प्रफुल्ल गवई, डॉ. श्रीकृष्ण पदमणे प्रकाशन - ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, प्रथम आवृत्ती २०२४			
Unit	घटक / उपघटक Credits	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	कविता : व्याख्या व स्वरूप ; 'काव्यवेध' मधील प्रस्तावना : आकलन व मूल्यमापन	6	6
Unit-II	स्वातंत्र्यपूर्व कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	सामाजिक कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	जागतिकीकरणाची कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	समकालीन कविता: आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	समकालीन कविता': आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100		वेळ - 3 तास
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण
संदर्भग्रंथ	साहित्य : सर्जन आणि संदर्भ, डॉ. केशव तुपे, कैलास पबलिकेशन्स, छत्रपती संभाजी नगर, २००८. कवितेविषयी, प्रा. वसंत आबाजी डहाके, स्वरूप प्रकाशन, छत्रपती संभाजी नगर.	

SEC- Marathi (Basket)
B. A. First Year Semester-I (NEP)
Vertical- d (ii)
SEC- Marathi
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639276

Course Name – SEC- Marathi -Theory -I - मराठी भाषिक कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -I	SEC – Marathi	Theory-I	639276	मराठी भाषिक कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना संवाद कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या अहवाल कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना कार्यक्रम आयोजन व वृत्तान्त कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संवाद कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या अहवाल कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना कार्यक्रम आयोजन व वृत्तान्त कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ५. विद्यार्थ्यांना भाषिक कौशल्याच्या आधारे रोजगार उपलब्ध होतील. ६. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- I- SEC-Marathi - Theory -I - मराठी भाषिक कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – शब्दगंध भाग -२ संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक –राघव पब्लिशर्स & डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, ऑगस्ट २०२३ या संपादित पाठ्यपुस्तकातील सत्र - ३ - विभाग – ड, सत्र - ४ - विभाग – ड अंतर्गत समाविष्ट लेख			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	शब्दगंध भाग -२ या संपादित पाठ्यपुस्तकातील सत्र - ३ - विभाग – ड, अंतर्गत लेख – १ भाषा कौशल्ये आणि व्यवसायाच्या संधी : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	लेख – २ अहवाल लेखन : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	सत्र - ४ - विभाग – ड, अंतर्गत लेख -१ कार्यक्रमाचे आयोजन : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-IV	लेख – २ वृत्तान्त लेखन : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		वेळ - 2 तास
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित प्रात्यक्षिक, वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजूषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	1.उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. 2.व्यावहारिक मराठी , ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

B. A. First Year Semester- I (NEP)
Vertical-e (i)
AEC- (Ability Enhancement Course) Marathi
अभ्यासक्रम / Syllabus
Course Code - 639281

Course Name -AEC -Marathi -Theory / Demonstrative -I – उपयोजित मराठी लेखन

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Title	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -I	AEC - Marathi	Theory / Demonst-rative -I	639281	उपयोजित मराठी लेखन	1	Total =30 (Per Batch) per week =2 (Per Batch)	1 Hrs.	Internal 10 + College Level Theory 15 Total= 25

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. लेखन कौशल्याच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत लेखन कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- I- (NEP) AEC -Marathi -Theory -I – उपयोजित मराठी लेखन			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे, प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. (या पुस्तकातील भाग -१)			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	लेखन व संभाषण कौशल्ये – या संपादित पुस्तकातील भाग -१ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक-१ लेखन कौशल्ये मधील लेखनकौशल्याची उद्दिष्टे, लेखनकौशल्याचे टप्पे, लेखनाचे प्रकार, जाहिरात लेखन, जाहिरात प्रकार, वर्तमानपत्रासाठी जाहिरात लेखन, आकाशवाणीसाठी जाहिरात लेखन इत्यादी उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	लेखन व संभाषण कौशल्ये – या संपादित पुस्तकातील भाग -१ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक-१ लेखन कौशल्ये मधील दूरचित्रवाणीसाठी जाहिरात लेखन, संवाद लेखन, इतिवृत्त लेखन, पत्र लेखन, टिप्पणी लेखन, ब्लॉग लेखन, ग्रंथ परीक्षण, मुलाखत लेखन, बातमी लेखन – इत्यादी उपघटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	15	3
		30 तास	15 गुण

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण, एकूण गुण = 25	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	3 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	5 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	5 गुण
संदर्भग्रंथ	1.उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. 2. व्यावहारिक मराठी , ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

==XXXX==

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities – Discipline/ Subject- Marathi Literature

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor -DSC-Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)

(Three / Four Years **Bachelor's Degree** Programme)

B. A. First Year -Semester – II (NEP) Level - 4.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs. / Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/ Outdoor/ Field	a & b	Major / Minor-DSC Marathi Literature	Theory-II	640202	साहित्य प्रकार: नाटक	4	4	4	60	40	100
	a & b	Minor / Major- DSC	Theory-II	----	-----	4	4	4	60	40	100
	c	GOEC/ OE (Other than faculties of Humanities)	Theory-III OE-3	--	--	2	2	4	--	30 +20	50
			Theory-IV- OE-4	---	--	2	2		--	30 +20	50
	d	VSC- Marathi Literature (Corresponding to Major/Minor)	Theory-I	640271	वाचन कौशल्ये	2	2	4	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
		SEC -Marathi (Basket)	Theory-II	639277	मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व	2	2		--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
	e	AEC-English	Theory-II	----	-----	1	2	6+	--	15 +10	25
		AEC-Marathi	Theory / Demonstrative-II	639282	प्रभावी संभाषण	1	2 X Number of Batches		--	15 (College level Exam) +10 (Internal)	25
		VEC- (Value Education Course) (Select Any One)	Theory-II	---	Universal Human Values	2	2		---	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
				---	Constitution of India						
	f	CC-	Outdoor	---	--	2	4	4	--	--	--
Total						22					500

Important:-VSC- Should be Complementary to Major/Minor

SEC - has to be selected as per above T and L Scheme or from the Basket Provided by University, from the same Faculty/Discipline of the Major/Minor

B. A. First Year Semester- II (NEP)

(Vertical- a / b)

Major / Minor- DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code – 640202

Course Name -Major/ Minor-DSC-Marathi Literature -Theory -II – साहित्य प्रकार: नाटक

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester - II	Major /Minor- DSC- Marathi Literature	Theory-II	640202	साहित्य प्रकार: नाटक	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना समृद्ध मराठी नाट्यपरंपरेची अवगत करणे. २. विद्यार्थ्यांना नाटकाच्या अनुषंगाने नाट्यस्वाद घेण्यास प्रवृत्त करणे. ३. विद्यार्थ्यांना नाटक किंवा एकांकिका लिहिण्यास उत्तेजन देणे. ४. 'थँक यू मिस्टर ग्लाड' या नाटकाच्या आधारे वैद्यकीय क्षेत्रातील समाजभान व सेवा मूल्याचे दर्शन घडविणे. ५. विद्यार्थ्यांना मराठी नाट्य संहिता या प्रकारचा परिचय करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील नाट्यपरंपरेचे आकलन होईल. २. विद्यार्थी नाटकाच्या अनुषंगाने नाट्यस्वाद घेण्यास प्रवृत्त होतील. ३. विद्यार्थ्यांना नाटक किंवा एकांकिका लिहिण्यास उत्तेजन मिळेल. ४. विद्यार्थ्यांना 'थँक यू मिस्टर ग्लाड' या नाटकाच्या अध्ययनातून वैद्यकीय क्षेत्रातील समाजभान व सेवामूल्याचे दर्शन घडेल. ५. विद्यार्थ्यांना मराठी नाट्य संहिता या प्रकारचा परिचय होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP) – Major / Minor -DSC- Marathi Literature-Theory -II –साहित्य प्रकार : नाटक			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - थॅक यू मिस्टर ग्लाड लेखक - अनिल बर्वे प्रकाशक : - पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, द्वितीय आवृत्ती २००४			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	नाटक : व्याख्या व स्वरूप, अनिल बर्वे - यांचे नाट्यलेखन संक्षिप्त आढावा	6	6
Unit-II	थॅक यू मिस्टर ग्लाड : अंक पहिला : आशय विश्लेषण, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	थॅक यू मिस्टर ग्लाड : अंक पहिला : आशय विश्लेषण, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	थॅक यू मिस्टर ग्लाड : अंक दुसरा : आशय विश्लेषण, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	थॅक यू मिस्टर ग्लाड : अंक दुसरा : आशय विश्लेषण, आस्वाद व मूल्यमापन	6	6
Unit-VI	थॅक यू मिस्टर ग्लाड : अंक तिसरा : आशय विश्लेषण, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100	
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - नाट्यसंहितेवर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - नाट्यसंहितेवर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - नाट्यसंहितेवर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - नाट्यसंहितेवर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - नाट्यसंहितेवर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - नाट्यसंहितेवर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण
संदर्भग्रंथ	1 नाटक : स्वरूप आणि समीक्षा _ डॉ. द. भि. कुलकर्णी, पद्मगंधा प्रकाशन पुणे 2. नाटक आणि रंगभूमी परिभाषा संग्रह संपादक- विलास खोले, महा राज्य साहित्य व संस्कृती मंडळ मुंबई.	

B. A. First Year Semester- II (NEP)
Vertical -d (i)
VSC- (Vocational Skill Course)
Major-DSC- Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640271

Course Name – VSC- Marathi Literature-Theory -I - वाचन कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -II	VSC- Marathi Literature	Theory - I	640271	वाचन कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या वाचन कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने वाचन कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP) -VSC- Marathi Literature -Theory -I - वाचन कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक –अथर्व पब्लिकेशन्स, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -१)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या – पाठ्यपुस्तकातील भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्ये : संकल्पना	12	12
Unit-II	भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्ये : स्वरूप	6	6
Unit-III	भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्ये : प्रकार व नमूना प्रात्यक्षिक	6	6
Unit-IV	भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास	6	6
एकूण =	2	30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		
	वेळ - 2 तास	
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

SEC- Marathi (Basket)
B. A. First Year Semester-II (NEP)
Vertical- d (ii)
SEC- Marathi
अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code – 639277

Course Name - SEC- Marathi –Theory -II - मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Name	Cre dits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -II	SEC – Marathi	Theory-II	639277	मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

-

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअर व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअर व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP) - SEC-Marathi - Theory -II - मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - रोजगार क्षमता आणि नेतृत्व कौशल्य संपादक – डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – अथर्व पब्लिकेशन्स, धुळे, जुलै २०२४			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	रोजगार क्षमता आणि नेतृत्व कौशल्य -या - पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक - १ - करियर व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	लेख क्रमांक - २ -मराठी भाषा व साहित्य क्षेत्रातील रोजगाराच्या संधी : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	लेख क्रमांक – ३ आत्मविश्वास व सांघिक नेतृत्व कौशल्य : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-IV	लेख क्रमांक -४ विचारमंथन, सामाजिक आणि सांस्कृतिक शिष्टाचार, अंतर्गत संवाद : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
एकूण =		30 तास	30 गुण

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक / वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	१ उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. २ व्यावहारिक मराठी, ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

B. A. First Year Semester- II (NEP)
Vertical-e (i)
AEC-(Ability Enhancement Course)- Marathi
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639282

Course Name -AEC -Marathi -Theory / Demonstrative -II – प्रभावी संभाषण

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Title	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester - II	AEC Marathi	Theory / Demonst--rative -II	639282	प्रभावी संभाषण	1	Total 30 (Per Batch) per week 2 (Per Batch)	1 Hrs.	Internal 10 + College Level Theory 15 Total= 25

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. संभाषण कौशल्याच्याआधारे विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत करणे. ५. विद्यार्थ्यांच्या श्रवण कौशल्य क्षमता विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल. ६ . विद्यार्थ्यांच्या श्रवण कौशल्य क्षमता विकसित होईल

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP) -AEC -Marathi -Theory /Demonstrative -II – प्रभावी संभाषण			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे. प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. या पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक १ व २			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील- लेख क्रमांक-१ संभाषण कौशल्ये : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक २ - श्रवण कौशल्ये : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	15	3
Total		30	15

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण, एकूण गुण = 25	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	3 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	5 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test)	5 गुण
	क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	
संदर्भग्रंथ	१ व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी संभाषण व लेखन कौशल्ये, संपा- डॉ. पृथ्वीराज तौर, डॉ. शैलेंद्र लेंडे, डॉ. वंदना महाजन, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे , २०२२ २ संवाद कौशल्ये , संपादक डॉ. माधव कौतिक कदम, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे , २०२५ ३ उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. ४ व्यावहारिक मराठी , ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

==0000==

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मानवविज्ञान विद्याशाखा
(Faculty of Humanities)

Three / Four Years Degree Bachelor of Arts
Level - 5.0

अभ्यासक्रम
(Syllabus)

बी. ए. द्वितीय वर्ष - सत्र ३ व ४ मेजर- मायनर : मराठी वाङ्मय
B. A. Second Year Semester-III & IV - Major- Minor : Marathi Literature

Courses effective from Academic Year 2025-26
Under NEP 2020

मराठी अभ्यास मंडळ

Index

S.N	Item	Page No
1	मराठी अभ्यास मंडळ सदस्य यादी -	3
2	Scheme- Examination, Evaluation and Assessment (University Draft)	4
3	मराठी भाषा अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती	5
	Syllabus - B. A. Second Year-Semester-III Major / Minor- DSC- Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)	
4	Scheme- (Teaching & Learning Credit Scheme) B. A. Second Year - Semester – III (NEP) -DSC -Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)	7
3	Major-DSC-Marathi Literature -Theory-III साहित्य प्रकार : अनुभव कथन (Code -640203)	8
4	Major-DSC-Marathi Literature -Theory-IV- मध्ययुगीन मराठी कथा (Code - 640204)	10
5	Major-IKS-Specific-Theory- संत साहित्यातील जीवनमूल्ये (Code - 640205)	12
6	<u>Minor</u> -DSC-Marathi Literature -Theory-III - बहिणाईची गाणी (Code – 640251)	14
7	VSC-Marathi Literature -Theory-II – गीत लेखन कौशल्ये (Code- 640272)	16
8	AEC-Marathi -Theory / Demonstrative -III - मुलाखत कौशल्ये (Code - 639283)	18
9	Field Project (FP) / CES - मराठी वाङ्मय क्षेत्र प्रकल्प – टप्पा -१ (Code - 640286)	20
	Syllabus - B. A. Second Year-Semester-IV Major / Minor- DSC- Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)	
10	Scheme- (Teaching & Learning Credit Scheme) B. A. Second Year - Semester – IV (NEP) -DSC -Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)	23
11	Major-DSC-Marathi Literature – Theory-V- साहित्य प्रकार: कादंबरी (Code – 640206)	24
12	Major-DSC-Marathi Literature Theory-VI- वैदर्भीय कथा (Code -640207)	26
13	Minor-DSC-Marathi Literature -Theory-IV- वैदर्भीय ललित गद्य (Code – 640252)	28
14	VSC-Marathi Literature -Theory-III- प्रभावी सूत्रसंचालन (Code- 640273)	30
15	AEC-Marathi -Theory /Demonstrative- IV – वक्तृत्व कला (Code – 639284)	32
16	Field Project (FP) / CES- मराठी वाङ्मय क्षेत्र प्रकल्प – टप्पा -2 (Code – 640287)	34

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ - मानवविज्ञान विद्याशाखा

मराठी अभ्यास मंडळ

अ क्र	नाव	पद	पत्ता
1	डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे	अध्यक्ष	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, स्व. छगनलाल मूलजीभाई कडी कला महाविद्यालय, अचलपूर कॅम्प, परतवाडा, जि. अमरावती संपर्क- 9420124714
2	डॉ. सौ. मोना मिलिंद चिमोटे	सदस्य	अधिष्ठाता, मानव विज्ञान विद्याशाखा व प्रमुख, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
3	डॉ. मनोज हरिश्चंद्र तायडे	सदस्य	अभियंता कॉलनी, विद्युत नगर, कठोरा नाका परिसर, अमरावती
4	डॉ. संजयकुमार करंदीकर	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, द महाराजा सयाजीराव युनिव्हर्सिटी ऑफ बरोडा, वडोदरा (गुजरात)
5	डॉ. माधव मारोतराव जाधव	सदस्य	अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
6	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
7	डॉ. प्रणव रमाकांत कोलते	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
8	डॉ. अण्णा प्रल्हादराव वैद्य	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्रीमती नरसम्मा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
9	डॉ. गजानन भाऊराव मुंदे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग आप्पास्वामी महाविद्यालय, शेंदुरजना अढाव, जि. वाशिम
10	डॉ. अजय जनार्दन देशपांडे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ
11	डॉ. गणेश गोपाळराव मालटे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
12	डॉ. प्रफुल्ल उत्तमराव गवई	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, शि. प्र. मं. तात्यासाहेब महाजन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
13	डॉ. अशोक रामभाऊ इंगळे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, आकोट, जि. अकोला
14	डॉ. राजेश ज्ञानेश्वर मिरगे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
15	डॉ. श्रीकृष्ण वामन पदमणे	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग, एम. ई. एस. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मेहकर, जि. बुलढाणा

Examination, Evaluation and Assessment Scheme

The total marks for each Course shall be based on Continuous Assessment and Semester End Examination. Each theory course of Major, Minor, GE/OE, AEC, IKS, VEC as mentioned in **Appendix 9** prepared by the respective Board of Studies shall be evaluated as per the scheme as mentioned in the **Table**

Vertical No.	The Vertical	Mode of Examination, Evaluation & Assessment	Theory				Theory (Total)		Practical				Practical (Total)	
			External		Internal				External		Internal			
			Max. Marks	Min Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks
a	Major	External & Internal	30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
b	Minor		30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
c	Generic/ Open Elective	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
d	VSC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
	SEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
e	AEC (Eng. & One MIL Composite)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	IKS (Generic)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	VEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
f	Internship/ Apprenti-ceship	Internal	Assessment of these verticals shall be based on various activities/practices. The evaluation/assessment shall be done by appointing external examiner by principal from Industry/Organisation/Academia. The mentor faculty shall be the internal examiner. It shall be evaluated by giving maximum 50 marks per 2 Credit Course with separate activity weightages/levels. A detailed SOP for this assessment process shall be prescribed separately.											
	FP/CEP													

Continuous Assessment Tests (CAT)

For internal assessment, the Continuous Assessment Tests (CAT) shall be conducted as under-

- i) Three CAT each of 8 / 10 Marks (Theory) as applicable and 10 Marks (Practical).
 - First on completion of 25% Syllabus of the course or on completion of 25 teaching days,
 - Second on completion of 50% Syllabus of the course or on completion of 50 teaching days,
 - Third on completion of 75% Syllabus of the course or on completion of 75 teaching days.
- ii) Each concurrent assessment (CAT-I, II & III) will be mapped to relevant Course Learning Outcome.
- iii) Total Performance in CAT (i.e.40 %) shall be based on the **best two out of three** in CAT examinations
- iv) Internal assessment (CAT) shall be carried out by the respective course teacher by choosing variety of assessment tools/methods such as class test, record book, seminar, case study, field work, mini project work, quiz or any innovative method, which may be deemed to be appropriate for assessing the relevant course outcome.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities) Board of Study - Marathi

बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व निष्पत्ती

प्रस्तावना (Preamble)

मानवी जीवनात साहित्याला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. मराठी भाषेत समृद्ध अशी साहित्य परंपरा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी त्याचे भावविश्व समृद्ध असणे आवश्यक आहे. साहित्य अध्ययनामुळे सुसंस्करीत मनाची घडण होते. NEP धोरणानुसार पदवी पातळीवर मराठी वाङ्मय / साहित्य या विषयाच्या Major – Minor VSEC, SEC, Project, Internship अशा विविध अभ्यासपत्रिकेचे विद्यार्थी अध्ययन करणार आहेत हे लक्षात घेऊन अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती निश्चीत केली आहे.

1. बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

१. मराठी भाषा व वाङ्मयाचा इतिहास, विकास आणि परंपरा समजावून घेणे.
२. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांचा (कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, निबंध इ.) परिचय करून देणे.
३. साहित्यकृतींचे चिकित्सक, सौंदर्यात्मक आणि सामाजिक आकलन विकसित करणे.
४. विद्यार्थ्यांमध्ये भाषा कौशल्ये (वाचन, लेखन, श्रवण व संभाषण) विकसित करणे.
५. मराठी संस्कृती, लोकपरंपरा आणि सामाजिक मूल्यांविषयी जागरूकता निर्माण करणे.
६. साहित्य संशोधन, समीक्षा आणि सर्जनशील लेखनाची आवड निर्माण करणे.
७. भाषांतर, संपादन आणि प्रसारमाध्यमांतील मराठी भाषेच्या उपयोगाचे ज्ञान देणे.
८. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यिक अभिरुची व मूल्यदृष्टी विकसित करणे.

२) बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (Course Outcomes)

१. विद्यार्थी मराठी वाङ्मयाचा इतिहास व विकास सांगू शकतील.
२. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि योगदान ओळखू शकतील.
३. साहित्यकृतींचे चिकित्सक विश्लेषण व मूल्यमापन करू शकतील.
४. मराठी भाषेचा प्रभावीपणे लेखी व मौखिक वापर करू शकतील.
५. सामाजिक, सांस्कृतिक व ऐतिहासिक संदर्भांमध्ये साहित्याचे महत्त्व समजू शकतील.
६. संशोधनपर लेखन, प्रकल्प व साहित्य समीक्षा तयार करू शकतील.
७. भाषांतर, संपादन आणि माध्यम लेखन यांसारख्या क्षेत्रांत मूलभूत कौशल्ये आत्मसात करू शकतील.
८. सर्जनशील लेखन, साहित्यिक अभिव्यक्ती आणि सांस्कृतिक जतनासाठी योगदान देऊ शकतील.
९. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याच्या माध्यमातून मानवी मूल्ये, सामाजिक जाणीव आणि राष्ट्रीय एकात्मता या विषयी सजगता निर्माण होईल.
१०. विद्यार्थी उच्च शिक्षण, अध्यापन, पत्रकारिता, प्रकाशन व सांस्कृतिक क्षेत्रांतील संधींसाठी सक्षम बनतील.
११. इंटर्नशिपच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याचे कसब स्वतः मध्ये निर्माण करतील.

३) अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

आज बदलत्या काळाची आव्हाने लक्षात घेतल्यास आज विद्यार्थ्यांना जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल. बी.ए. मराठी वाडमय हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल. विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार व्यावसायिक शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, रंगभूमी, लोकरंगभूमी तील विविध भूमिका, उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

दृक्श्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार तसेच ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक विविध विषयावर आयोजित संमेलने, गटचर्चा, परिसंवाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे यात निवेदक म्हणून तर, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार म्हणून इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. संगणक शिक्षण जाहिरात यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

लोकगीत, प्रादेशिक कला पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य, नाटक, भारूड नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण, मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ, व्हिडीओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमास्टर, सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म, संगीत, कविता सादरीकरण व्याख्याने, अभिवाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषण, विविध प्रादेशिक कला, पारंपरिक कला, खेळ, गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडीओ, ऑडिओ, व्हिडीओ मिक्सिंग, टेक्स्ट इन्सॅटिंगसारख्या गोष्टींचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

ई-मेल, विविध अ‍ॅप, युट्यूब, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईट्सच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील. पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून संधी आहे. शिवाय व्यावसायिक वाचक, निवेदक, वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा- कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार तसेच संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परीक्षक, निरीक्षक, सूचीकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटप्रश्नकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन- साहाय्यक, संशोधन-लेखक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात साहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities - Discipline / Subject -Marathi Literature

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor -DSC-Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)

(Three / Four Years Bachelor's Degree Programme)

B. A. Second Year -Semester – III (NEP) Level - 5.0

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs. / Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/ Outdoor/ Field	a	Major-DSC-Marathi Literature	Theory-III	640203	साहित्य प्रकार : अनुभव कथन	4	4	8	60	40	100
			Theory-IV	640204	मध्ययुगीन मराठी कथा	2	2		30	20	50
		Major- Marathi Literature IKS- Specific	Theory	640205	संत साहित्यातील जीवनमूल्ये	2	2		30	20	50
	b	Minor-DSc-Marathi Literature	Theory-III	640251	बहिणाईची गाणी	4	4	4	60	40	100
	c	GOEC/ OE	Theory-V OE-5	-----	-----	2	2	2	--	30 +20	50
	d	VSC- Marathi Literature (Corresponding to Major)	Theory-II	640272	गीत लेखन कौशल्ये	2	2	4	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
	e	AEC-English	Theory-III	--	---	1	2	4	-	15 +10	25
		AEC-Marathi	Theory / Demonstrative-III	639283	मुलाखत कौशल्ये	1	2 XNumber of Batches		--	15 (College level Exam) +10 (Internal)	25
	f	FP/CES	Project-I	640286	मराठी वाङ्मय क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा- १	2	4	8	--	50	50
		CC-	Outdoor			2	4		--	--	--
Total						22					500

FP- Field Project, CES- Community Engagement & Services (Program)

B. A. Second Year Semester- III (NEP)
Vertical- a
Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 640203

Course Name -Major -DSC- Marathi Literature-Theory -III – साहित्य प्रकार: अनुभव कथन

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Major-DSC - Marathi Literature	Theory-III	640203	साहित्य प्रकार : अनुभव कथन	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठीतील कथनात्मक साहित्य प्रकारचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील अनुभव कथन या साहित्य प्रकारचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना विश्वास नांगरे पाटील यांच्या लेखन प्रेरणाचा परिचय करून देणे. ४. विश्वास नांगरे पाटील यांच्या जीवनातील प्रेरणादायी घटना प्रसंगाचे स्वरूप समजून घेणे. ५. विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेसाठी मेहनत करण्याची तयारी व मनोभूमी तयार करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठीतील कथनात्मक साहित्य प्रकारचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील अनुभव कथन या साहित्य प्रकारचा परिचय होईल.. ३. विद्यार्थी विश्वास नांगरे पाटील यांच्या आत्मचरित्र लेखन प्रेरणा समजून घेतील. ४. विद्यार्थी विश्वास नांगरे पाटील यांच्या जीवनातील प्रेरणादायी घटना व प्रसंगाचे स्वरूप समजून घेतील. ५. स्पर्धा परीक्षेचा अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी हे आत्मचरित्र प्रेरणादायी ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III (NEP) Major- DSC-Marathi Literature -Theory -III - साहित्य प्रकार : अनुभव कथन			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - मन में है विश्वास लेखक - विश्वास नांगरे पाटील, प्रकाशन- राजहंस प्रकाशन पुणे, आठवी आवृत्ती २०१६			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	अनुभव कथन : संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-II	मन में है विश्वास-मधील प्रकरण १,२ व ३ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	मन में है विश्वास - मधील प्रकरण ४,५ व ६ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	मन में है विश्वास - मधील प्रकरण ७ व ८ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	मन में है विश्वास- मधील प्रकरण ९ व १० आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	मन में है विश्वास - मधील प्रकरण ११ -आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100		वेळ - 3 तास
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजूषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Second Year Semester- III (NEP)
Vertical- a
Major-DSC- Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640204

Course Name -Major – DSC-Marathi Literature-Theory -IV – मध्ययुगीन मराठी कथा

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Major -DSC- Marathi Literature	Theory- IV	640204	मध्ययुगीन मराठी कथा	2	Total=30 Per week = 2	2 Hrs.	Internal 20 + External 30 Total = 50

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्य प्रकारातील कथेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी कथा या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप व वाटचालीचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना मध्ययुगीन मराठी कथेचे स्वरूप व वैशिष्ट्यांचा परिचय करून देणे. ४. नेमलेल्या अभ्यास पुस्तकातील आशयाचा आस्वाद घेणे आणि विश्लेषण करणे. ५. दृष्टान्तपाठ या ग्रंथाचे वेगळेपण व वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना कथा या साहित्य प्रकाराची संकल्पना ज्ञात होईल. २. विद्यार्थ्यांना मध्ययुगीन मराठी कथेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये व वाटचाल याचे ज्ञान अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांना मध्ययुगीन कालखंडातील मराठी कथेचा आस्वाद घेण्याची प्रेरणा मिळेल . ४. विद्यार्थ्यांची मराठी कथा वाचनातून आस्वाद व साहित्य विषयक अभ्यासाची समज विकसित होईल. ५. विद्यार्थ्यांना मराठी कथेच्या अभ्यासातून अनुभव मांडणीची कला अवगत होईल. ६. दृष्टान्तपाठ या ग्रंथाचे वेगळेपण व वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III-(NEP) Major- DSC-Marathi Literature -Theory -IV - मध्ययुगीन मराठी कथा			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - दृष्टान्तवैभव - (केशिराज संपादित निवडक ४० दृष्टान्त) संपादक - डॉ. अजय देशपांडे व डॉ. अण्णा वैद्य प्रकाशन - ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती. दुसरी आवृत्ती २०२३.			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	दृष्टान्तवैभव- या संपादित पुस्तकातील प्रस्तावना : विश्लेषण, विवेचन व मूल्यमापन	6	6
Unit-II	दृष्टान्तवैभव- मधील दृष्टान्त क्र. १ ते २०- आशय, आस्वाद विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	दृष्टान्तवैभव- मधील दृष्टान्त क्र. २१ ते ४० – आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	दृष्टान्तातील महानुभाव तत्त्वज्ञान, लोकजीवन व भाषा वैशिष्ट्ये विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Total		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	1. महानुभाव पंथ आणि त्याचे वाडमय - लेखक शं. गो. तुळपुळे, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, २०१७. 2. दृष्टान्तपाठ – संपादक- शं. गो. तुळपुळे, व्हीनस प्रकाशन, पुणे, १९९६	

B. A. Second Year Semester- III (NEP)
Vertical- a
Major -IKS -Specific
DSC- Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)-
अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code - 640205

Course Name - Major-DSC-Marathi Literature -IKS-Specific-Theory - संत साहित्यातील जीवनमूल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Major - DSC Marathi Literature -IKS - Specific	Theory	640205	संत साहित्यातील जीवनमूल्ये	2	Total=30 Per week = 2	2 Hrs.	Internal 20 + External 30 Total = 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना भारतीय ज्ञानपरंपरेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील संत साहित्याचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना मध्य युगीन मराठी संतांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये यांचा परिचय करून देणे. ४ विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेत साहित्य निर्मिती करणाऱ्या संतांच्या साहित्याचा परिचय करून देणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना भारतीय ज्ञानपरंपरेचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील संत साहित्याचा परिचय होईल . ३. विद्यार्थ्यांना मराठी संत साहित्यातील जीवनमूल्ये यांचा परिचय होईल. ४ . विद्यार्थ्यांना मध्ययुगीन मराठी संत साहित्यातील वैश्विकतेचा व ज्ञानपरंपरेचा परिचय होईल. ५ विद्यार्थ्यांना मराठीत लेखन करणा-या संतांच्या चरित्राचा परिचय होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester-III- (NEP) Major- DSC-Marathi Literature -IKS-Theory - संत साहित्यातील जीवनमूल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक- संत साहित्यातील जीवनमूल्ये लेखक - डॉ. अशोक राणा, प्रकाशक- ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती. प्रथम आवृत्ती २०२५ (या पुस्तकातील लेख क्रमांक १, २, ३, ४ व ५)			
Unit	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	संत साहित्यातील जीवनमूल्ये - या पुस्तकातील लेख क्रमांक १ - महात्मा बसवेश्वर : चरित्र आणि यांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये	6	6
Unit-II	लेख क्रमांक २ -महात्मा चक्रधर : चरित्र आणि त्यांनी निरूपण केलेली जीवनमूल्ये	12	12
Unit- III	लेख क्रमांक ३ - मध्ययुगीन मराठी संत : चरित्र आणि यांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये	6	6
Unit- IV	लेख क्रमांक ४- मध्ययुगीन मराठी संत कवयित्री यांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये लेख क्रमांक ५ मध्ययुगीन मुस्लिम मराठी संतांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये	6	6
Total		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	1.संत साहित्याची मौलिकता - डॉ. गजानन लोहवे, सुधीर प्रकाशन, वर्धा, प्र. आ. फेब्रुवारी २०२३	

Minor - Course Syllabus

B. A. Second Year Semester- III (NEP) Level - 5.0

Vertical- b

Minor - DSC- Marathi Literature (Minor- मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code – 640251

Course Name - Minor- DSC-Marathi Literature -Theory- III – बहिणाईची गाणी

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Minor - DSC- Marathi Literature	Theory- III	640251	बहिणाईची गाणी	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील विविध काव्यपरंपरेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी गेय कवितेचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना बहिणाबाई चौधरी यांच्या जीवन चरित्राचा व त्यांच्या समग्र कवितेचा परिचय करून देणे. ४. बहिणाबाईंच्या कवितांमधील ग्रामीण जीवन, लोकसंस्कृती आणि जीवनमूल्यांचा अभ्यास करणे. ५. बहिणाबाईंच्या कवितांतील लोकभाषेचा वापर आणि काव्यशैली समजून घेणे. ६. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यविषयक अभिरुची आणि चिकित्सक दृष्टिकोन विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील विविध काव्यपरंपरेचा परिचय होईल. २. विद्यार्थी बहिणाबाई चौधरी यांच्या साहित्यिक म्हणून योगदानाचे वर्णन करू शकतील. ३. विद्यार्थ्यांना बहिणाबाई चौधरी यांच्या कवितेच्या प्रेरणा, रूपबंधाचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना बहिणाबाई चौधरीच्या कवितेचे स्वरूप व वाङ्मयीन वैशिष्ट्यांचा परिचय होईल. ५. विद्यार्थी त्यांच्या कवितांतील आशय, भावना आणि जीवनदृष्टीचे विश्लेषण करू शकतील. ६. विद्यार्थी ग्रामीण संस्कृती, लोकजीवन आणि सामाजिक वास्तव यांचे कवितांमधील चित्रण समजू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus -			
B. A. Semester-III-(NEP) Minor- DSC-Marathi Literature – Theory - III - बहिणाईची गाणी			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - बहिणाईची गाणी संपादक - डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे प्रकाशक - अथर्व पब्लिकेशन्स, धुळे, प्रथम आवृत्ती २०२५.			
Unit / विभाग	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	बहिणाबाई चौधरी : जीवन चरित्र व लेखन प्रवास, काव्यप्रेरणा, रूपबंध व वैशिष्ट्ये.	12	12
Unit-II	माणुसकी व तत्त्वज्ञान विषयक कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	निसर्ग व कृषिविषयक कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	सासर- माहेर भावबंध विषयक कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	सण - उत्सव विषयक कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-VI	व्यक्तिचित्रणात्मक कविता : आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Second Year Semester- III- (NEP)
Vertical -d (i)
VSC- (Vocational Skill Course)-
Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङमय)
VSC- Marathi Literature
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640272

Course Name – VSC- Marathi Literature-Theory -II - गीत लेखन कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -III	VSC- Marathi Literature	Theory - II	640272	गीत लेखन कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या गीत लेखन कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे. ५. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन करण्यासाठी प्रेरीत करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने गीत लेखन कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल. ५. विद्यार्थ्यांमध्ये गीत लेखन करण्याची प्रेरणा निर्माण होईल .

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III (NEP)- VSC- Marathi Literature -Theory -II - गीत लेखन कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -२)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या पाठ्यपुस्तकातील भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये - यामधील गीत : संकल्पना व आकृतिबंध	12	12
Unit-II	भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये यामधील गीत : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये यामधील गीत : प्रकार	6	6
Unit-IV	भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये यामधील गीत लेखन कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिक	6	6
एकूण		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		वेळ - 2 तास
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Second Year Semester- III (NEP)
Vertical-e (i)
AEC (Ability Enhancement Course)-Marathi
अभ्यासक्रम / Syllabus
Course Code - 639283

Course Name -AEC -Marathi -Theory /Demonstrative -III - मुलाखत कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -III	AEC-Marathi	Theory / Demonstrative-III	639283	मुलाखत कौशल्ये	1	Total=30 Per week =2 Pract	1Hrs.	Internal 10 + College Level Theory 15 Total= 25

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना मुलाखत कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांना मुलाखत कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांच्या सूत्रसंचालन व मुलाखत कौशल्य क्षमता विकसित करणे. - लेखन कौशल्याच्या आधारे विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत करणे. - विद्यार्थ्यांना सूत्रसंचालन व मुलाखत लेखन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना मुलाखत लेखन कौशल्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थ्यांना मुलाखत कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. - विद्यार्थ्यांच्या सूत्रसंचालन व मुलाखत कौशल्य क्षमता विकसित होईल. - विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. - विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III –(NEP)-AEC- Marathi -Theory /Demonstrative -III - मुलाखत कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे. प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. (या पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक ३ व ४)			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’- या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक-३ सूत्रसंचालन – या लेखातील उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’- या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक- ४ ‘मुलाखत’ या लेखातील उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	15	3
Total		30	15

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण,	एकूण गुण = 25
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	3 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	5 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणत्याही एक पर्याय निवडावा	5 गुण

B. A. Second Year Semester- III (NEP)**Vertical- f****Field Project (FP) / Community Engagement Services (CES)-Phase-1****Major-DSC-Marathi Literature****मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -१****Field Project Marathi Literature - Phase-1 Code – 640286**

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -III	Major - Marathi Literature Project -I	Project-Phase-1	640286	मराठी वाङ्मय क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -1	2	Total= 60 Per week = 4	Project Report : 20 Oral Presentation: 10 Faculty Evaluation :20 Total= 50

Field Project Marathi Literature: Phase-1

Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना क्षेत्रीय प्रकल्प किंवा सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या माध्यमातून सैद्धांतिक मराठी भाषेचे ज्ञान वास्तविक जगातील आव्हानांना लागू करण्याचा प्रत्यक्ष अनुभव प्रदान करणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याशी संबंधित क्षेत्रीय कार्य किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमांमध्ये येणाऱ्या व्यावहारिक समस्या ओळखणे, त्यांचे विश्लेषण करणे आणि त्या सोडवण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे. ३. मराठी साहित्याच्या संकल्पनांना आंतरविद्याशाखीय ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि सामाजिक गरजांशी जोडण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांचे क्षेत्रीय किंवा सामुदायिक सहभागाचे कार्य विविध प्रकारच्या श्रोत्यांसमोर प्रभावीपणे सादर व दस्तऐवजीकरण करणे, आणि संवाद साधण्याची क्षमता विकसित करणे. ५. मानवी साहित्य समाज व संस्कृती संबंधित सामुदायिक समस्यांवर उपाययोजना करणाऱ्या प्रकल्पांमध्ये विद्यार्थ्यांना सहभागी करून त्यांच्यामध्ये जबाबदारी आणि सेवेची भावना रुजवणे.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रात मराठी भाषेची सूत्रे, तत्वे व सिद्धांत आणि विश्लेषणात्मक तंत्रे वापरून वास्तविक समस्यांचे विश्लेषण व निराकरण करण्यास सक्षम होतील. २. विद्यार्थी त्यांच्या क्षेत्रीय प्रकल्पाशी किंवा सामुदायिक शिक्षण सेवेशी संबंधित प्रायोगिक साधने, उपकरणे आणि माहिती विश्लेषण पद्धती वापरण्यात तयार होतील ३. विद्यार्थी एखाद्या क्षेत्रीय प्रकल्पाची किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमाची, सुरुवातीपासून ते पूर्ण होईपर्यंत, दस्तऐवजीकरण, अहवाल सादर करण्यासह, रचना, नियोजन आणि अंमलबजावणी करण्यास तयार होईल. ४. विद्यार्थी लेखी अहवाल, सादर करणे किंवा सामुदायिक सहभाग कार्यक्रमांद्वारे त्यांच्या प्रकल्पातील निष्कर्ष आणि परिणाम प्रभावीपणे सादर करू शकतील. ५. विद्यार्थी त्यांच्या कामाच्या नैतिक, पर्यावरणीय आणि सामाजिक परिणामांची समज दाखवतील, तसेच जबाबदार वैज्ञानिक पद्धतीशी सामाजिक, सांस्कृतिक पर्यावरणाशी आणि सामुदायिक कल्याणाप्रती वचनबद्ध होण्यास तयार होतील.

	क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या निवड आणि अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop
1. प्रकल्प निवड आणि नियोजन	प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन: प्रत्येक विद्यार्थ्याला त्यांच्या प्रकल्पासाठी मार्गदर्शन करण्याकरिता, तज्ञता आणि संसाधने पुरवण्यासाठी एक प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून नेमला जाईल. • प्रकल्पाचा विषय: प्रकल्पाचा विषय मराठी वाङ् मयाशी संबंधित असावा आणि तो विद्यार्थ्यांच्या आवडीनिवडी व उपलब्ध साहित्य व सामुग्रीशी जुळणारा असावा. • साहित्य समीक्षा: प्रकल्पाच्या माध्यमातून विद्यमान ज्ञान समजून घेण्यासाठी आणि संशोधनातील उणिवा ओळखण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी सखोल साहित्य समीक्षा करणे अपेक्षित आहे. • माहिती संकलन आणि विश्लेषण: विषयानुसार, प्रकल्पांमध्ये माहितीचे विश्लेषण अपेक्षित • निष्कर्षांचे स्पष्टीकरण: महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष आणि मर्यादा अधोरेखित करून, प्रकल्पाच्या संदर्भात माहितीचे स्पष्टीकरण दिले पाहिजे. • सामुदायिक गरजा: प्रकल्प मराठी साहित्याशी संबंधित विशिष्ट सामुदायिक गरजा किंवा आव्हाने यावर लक्ष केंद्रित करून तयार केले जावू शकतात. • सहकार्य: विद्यार्थी त्यांचे प्रकल्प राबवण्यासाठी स्थानिक संस्थांसोबत सहकार्य करू शकतात. • परिणाम मूल्यांकन: प्रकल्पाचा समाजावर होणाऱ्या परिणामाचे मूल्यांकन केले पाहिजे.
2. अहवाल लेखन आणि सादरीकरण (Project Report Submission)	• अहवालाचे स्वरूप (Project Report): -सामान्यतः ज्यामध्ये प्रस्तावना, विषय उद्दिष्टे, कार्यपद्धती, निष्कर्ष, चर्चा, संदर्भ आणि समारोप यांचा समावेश असावा. विद्यार्थी Project Report सत्राच्या शेवटी विभागात सादर करतील. • माहितीचे सादरीकरण: अहवालात सारण्या, आलेख आणि आकृत्यांचा वापर करून माहिती स्पष्टपणे आणि अचूकपणे सादर केली असावी. आवश्यक तेथे फोटो असावेत. • मौखिक सादरीकरण(Overall Presentation) : विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या Project Report चे सार, निष्कर्ष वर्गमित्र आणि प्राध्यापकांसमोर सादर करणे आवश्यक असेल.
3. प्रकल्प कालमर्यादा	• क्षेत्र प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्याला एकूण ६० तासांचा वेळ दिला जाईल.
4. मूल्यमापन आणि मूल्यांकन	• प्रकल्प अहवाल: प्रकल्प अहवाल विद्यार्थी विभागात सादर करेल. अंतिम अहवालाचे मूल्यांकन हे आशय, मांडणी आणि संशोधनाच्या गुणवत्तेच्या आधारावर केले जाईल. (२० गुण) • मौखिक सादरीकरण: सादरीकरणाचे मूल्यांकन हे -स्पष्टता, सहभाग आणि प्रश्नांची उत्तरे देण्याच्या क्षमतेच्या आधारावर केले जाईल. (१० गुण) • प्राध्यापक मूल्यांकन: प्राध्यापक मार्गदर्शक संपूर्ण प्रकल्पादरम्यान विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करतील. (२० गुण) एकूण ५० गुण

मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय प्रकल्प/ सामुदायिक सहभाग सेवांची उदाहरणे	खालील विषय क्षेत्रप्रकल्पासाठी निवडता येईल. १) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मराठी भाषेच्या क्षमतेची पाहणी करणे, सर्वेक्षण करणे. २) मराठीवरील इंग्रजी किंवा अन्य भाषेचापरिणाम सर्वेक्षण पद्धती वापरून तपासणे. ३) परीसरातील वऱ्हाडी म्हणी व वाक्प्रचार- संकलन. ४) परिसरातील लोककथा, लोकगीते यांचे संकलन. ५) परिसरातील लोकगीते, लोक रूढी, सांस्कृतिक उत्सव इ.चे सर्वेक्षण. ६) परिसरातील मराठी लेखक व त्यांचे साहित्य. ७) लोकदैवते, लोकविधी यांच्या नोंदी घेणे. ८) भाषेच्या विकासासाठी काम करणाऱ्या संस्थांच्या कार्याची नोंदी घेणे. ९) परिसरातील वाङ्मयीन संस्कृती संमेलने / उपक्रम यांचे दस्तऐवजीकरण. १०) वार्षिक प्रकाशित साहित्य / अंक / कोश / सूची / अहवाल नोंदी घेणे. ११) विशिष्ट बोलीचे स्वरूप नमुने घेऊन मांडणी करणे. (उदा. वऱ्हाडी बोली..) १२) वर्तमानपत्र कार्यालय, मुद्रणालय, प्रकाशन संस्था, यांच्या कार्याचे सर्वेक्षण. १३) आकाशवाणीच्या कार्याचे सर्वेक्षण व भाषिक कार्याची दखल घेणे. १४) भजने, आरत्या, भक्तीगीते, दैवत विधी गीते यांचे संकलन व सादरीकरण वैशिष्ट्ये नोंद. १५) महिलांची गीते, शेतकरी गीते, नाग बाऱ्या, अवधुती भजने, पोळ्याच्या झाडत्या इ.चे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १६) भटक्या विमुक्तांच्या बोली - उदा . धनगरी, पारधी ,बेलदारी, बंजारा, लभाणी, भराडी, इत्यादी बोलीचे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १७) आदिवासी बोली- उदा. कोरकू, कोलामी, गोंडी, परधानी, इ बोलीच्या भाषिक नमुन्याचे संकलन व सर्वेक्षण भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १८) विद्यापीठ परिसरात तसेच इतर मोठ्या कार्यालयात वेगवेगळ्या ठिकाणी लावण्यात आलेले आणि मराठीतून लिहिलेले 'सूचना फलक' यांचा प्रमाणलेखनाच्या नियमानुसार अभ्यास करणे. याशिवाय - मराठी भाषा व साहित्याशी संबंधित इतरही विषय प्रकल्पासाठी निवडले जाऊ शकतात .
--	--

(टीप: पहिल्या टप्प्यातील मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प किंवा सामुदायिक सेवांचा विस्तारित भाग, नियुक्त प्राध्यापक मार्गदर्शकाच्या मंजूरीच्या अधीन राहून, चौथ्या सत्रात (Semester-iv) मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सेवा : दुसरा टप्पा म्हणून पुढे चालू ठेवला जाऊ शकतो.)

====000====

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities - Discipline / Subject -Marathi Literature

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor -DSC-Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)

(Three / Four Years Bachelor's Degree Programme)

B. A. Second Year -Semester – IV (NEP) Level - 5.0

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs. / Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical) / Outdoor/ Field	a	Major-DSC Marathi Literature	Theory-V	640206	साहित्य प्रकार: कादंबरी	4	4	8	60	40	100
			Theory-VI	640207	वैदर्भीय कथा	4	4		60	40	100
	b	Minor-DSC- Marathi Literature	Theory-IV	640252	वैदर्भीय ललित गद्य	4	4	4	60	40	100
	c	GOEC/ OE	Theory-VI OE-6	----	--	2	2	2	--	30 +20	50
	d	VSC- Marathi Literature (Corresponding to Major)	Theory-III	640273	प्रभावी सूत्रसंचालन	2	2	4	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
	e	AEC-Eng	Theory-IV	--	---	1	2	4 +	-	15 +10	25
		AEC-Marathi	Theory / Demonstrative-IV	639284	वक्तृत्व कला	1	2 X Number of Batches		--	15 (College level Exam) +10 (Internal)	25
	f	FP/CES	Project-II	640287	मराठी वाङ्मय क्षेत्रप्रकल्प : टप्पा -२	2	4	8	--	50	50
		CC-	Outdoor			2	4		--	--	--
		Total				22	22 +				500

FP- Field Project, CES- Community Engagement & Services (Program)

B. A. Second Year Semester- IV (NEP) Level- 5.0**Vertical- a****Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)****अभ्यासक्रम (Syllabus)****Course Code - 640206****Course Name -Major -DSC- Marathi Literature-Theory -V – साहित्य प्रकार: कादंबरी**

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - IV	Major-DSC - Marathi Literature	Theory-V	640206	साहित्य प्रकार : कादंबरी	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठीतील कथनात्मक साहित्य प्रकारचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना कादंबरी या वाङ्मय प्रकारचा परिचय करून देणे. ३. उद्धव शेळके यांच्या कादंबरी लेखनाच्या प्रेरणाचा शोध घेणे. ४. उद्धव शेळके यांच्या 'धग' कादंबरीचे कथानक, पात्रे, घटना प्रसंगाचे स्वरूप समजून घेणे. ५. विद्यार्थ्यांना कादंबरी आस्वाद प्रक्रियेची अनुभूती देणे. ६. वैदर्भीय कादंबरी म्हणून 'धग' मूल्यमापन करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठीतील कथनात्मक साहित्य प्रकारचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील कादंबरी या साहित्य प्रकारचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना उद्धव शेळके यांच्या कादंबरी लेखनाच्या प्रेरणाचा शोध घेता येईल. ४. उद्धव शेळके यांच्या 'धग' कादंबरीतील आशय, घटना व प्रसंगाचे स्वरूप समजून घेता येईल. ५. विद्यार्थ्यांना कादंबरी आस्वाद प्रक्रियेची अनुभूती प्राप्त होईल. ६. वैदर्भीय कादंबरी म्हणून 'धग' चे मूल्यमापन करता येईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- IV (NEP) Major- DSC-Marathi Literature -Theory -V- साहित्य प्रकार: कादंबरी			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - धग (कादंबरी) लेखक -उद्धव शेळके प्रकाशक- पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई -पाचवी आवृत्ती – २०१३			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	कादंबरी : संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्ये, उद्धव शेळके यांचे कादंबरीकार म्हणून योगदान - विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-II	‘धग’ या कादंबरीच्या लेखन प्रेरणा, ‘धग’ – पूर्वार्ध - आशय विचार – आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	‘धग’ – उत्तरार्ध- आशय विचार – आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	‘धग’ – पात्र विचार – आकलन विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	‘धग’- प्रसंग, संघर्ष, लोकजीवन, ग्रामीणता, प्रदेशिकता: आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	‘धग’- ची भाषाशैली, कादंबरीकार म्हणून उद्धव शेळके यांचे मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)
Vertical- a
Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640207

Course Name -Major -DSC- Marathi Literature-Theory -VI – वैदर्भीय कथा

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - IV	Major-DSC - Marathi Literature	Theory-VI	640207	वैदर्भीय कथा	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना कथा या साहित्य प्रकारचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील वैदर्भीय कथेचे स्वरूप व वाटचालीचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना वैदर्भीय कथेचे स्वरूप व वैशिष्ट्यांचा परिचय करून देणे. ४. नेमलेल्या अभ्यास पुस्तकातील वैदर्भीय कथेचा आस्वाद घेणे आणि विश्लेषण करणे. ५. नेमलेल्या अभ्यास पुस्तकातील वैदर्भीय कथेचे मूल्यमापन करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना कथा या साहित्य प्रकाराची संकल्पना ज्ञात होईल. २. विद्यार्थी वैदर्भीय कथेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये व वाटचाल याचे ज्ञान अवगत करतील. ३. विद्यार्थ्यांना वैदर्भीय कथेचा आस्वाद घेण्याची प्रेरणा मिळेल . ४. विद्यार्थ्यांची वैदर्भीय कथेच्या वाचनातून आस्वादन व साहित्य विषयक अभ्यासाची समज विकसित होईल. ५. विद्यार्थ्यांना वैदर्भीय कथेच्या अभ्यासातून अनुभव मांडणीची कला अवगत होईल. ६. विद्यार्थी नेमलेल्या अभ्यास पुस्तकातील वैदर्भीय कथेचे मूल्यमापन करतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- IV (NEP) Major -DSC- Marathi Literature-Theory -VI – वैदर्भीय कथा			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - वैदर्भीय कथा संपादन- डॉ. गणेश मालटे, डॉ गजानन मुंदे, डॉ. राजेश मिरगे प्रकाशक- राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, प्रथम आवृत्ती २०२५.			
Unit	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	वैदर्भीय कथा -या अभ्यास पुस्तकातील - १ जागल व २. दिवाळी - या कथा- आशय, आस्वाद, विश्लेषण व वाङ्मयीन मूल्यमापन	12	12
Unit- II	३. मातीचे धन व ४. हायवेवरची जमीन- या कथा - आशय, आस्वाद, विश्लेषण व वाङ्मयीन मूल्यमापन	12	12
Unit- III	५. सर्वा व ६. काली- या कथांचे – या कथा आशय, आस्वाद, विश्लेषण व वाङ्मयीन मूल्यमापन	12	12
Unit- IV	७. सरप माराचं सार्वभौम शास्त्र व ८. उकीर - या कथा - आशय, आस्वाद, विश्लेषण व वाङ्मयीन मूल्यमापन	12	12
Unit- V	९. वाघापूर पॅटर्न व १०. माय - या कथा - आशय, आस्वाद, विश्लेषण व वाङ्मयीन मूल्यमापन	6	6
Unit- VI	११. आयसीयू व १२. वाळन- या कथा - आशय, आस्वाद, विश्लेषण व वाङ्मयीन मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	12 गुण 12 गुण 12 गुण 12 गुण 6 गुण 6 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment) 2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण 20 गुण

Minor - Course Syllabus

B. A. Second Year Semester- IV (NEP) Level - 5.0

Vertical- b

Minor - DSC- Marathi Literature (Minor-DSC मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code – 640252

Course Name - Minor- DSC-Marathi Literature -Theory- IV– वैदर्भीय ललित गद्य

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - IV	Minor - DSC- Marathi Literature	Theory- IV	640252	वैदर्भीय ललित गद्य	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठीतील ललित गद्य या साहित्य प्रकारचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना 'मुक्ताक्षरे' मधील ललित लेखाच्या आधारे लेखकाच्या अनुभवविश्वाचा परिचय करून देणे. ३. वैदर्भीय ललित लेखकांच्या लेखन प्रेरणांचा शोध घेणे. ४. 'मुक्ताक्षरे' मधील आशय, घटना, प्रसंगवर्णन व भाषा यांचे स्वरूप समजून घेणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठीतील ललित गद्य या साहित्य प्रकारचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना 'मुक्ताक्षरे' या ललित गद्यातील आशय व अनुभवविश्वाचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना 'मुक्ताक्षरे' च्या आधारे वैदर्भीय ललित लेखकांच्या लेखन प्रेरणांचा शोध घेता येईल . ४. 'मुक्ताक्षरे' मधील आशय, घटना, प्रसंगवर्णन व भाषा यांचे स्वरूप समजून घेता येईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus -			
B. A. Semester-IV -(NEP) Minor- DSC-Marathi Literature – Theory - IV – वैदर्भीय ललित गद्य			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - मुक्ताक्षरे (वैदर्भीय ललित गद्य) संपादक - मराठी भाषा अभ्यास मंडळ, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - पिंपळापुरे बुक्स डिस्ट्रीब्युटर्स, महाल नागपूर, प्रथम आवृत्ती २०२५.			
Unit / विभाग	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मुक्ताक्षरे - मधील लेख क्रमांक १ व २ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	मुक्ताक्षरे - मधील लेख क्रमांक ३ व ४ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	मुक्ताक्षरे - मधील लेख क्रमांक ५ व ६ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	मुक्ताक्षरे - मधील लेख क्रमांक ७ व ८ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	मुक्ताक्षरे - मधील लेख क्रमांक ९ व १० आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-VI	मुक्ताक्षरे - मधील लेख क्रमांक ११ व १२ आशय विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण,	एकूण गुण = 100
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील) Total	12 गुण 12 गुण 12 गुण 12 गुण 6 गुण 6 गुण 60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment) 2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण 20 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)
Major-DSC-Marathi Literature (DSC-मराठी भाषा)
Vertical – d (i)
VSC- (Vocational Skill Course)- Marathi Literature

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code - 640273

Course Name – VSC-Marathi Literature -Theory-III- प्रभावी सूत्रसंचालन

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -IV	VSC- Marathi Literature	Theory - III	640273	प्रभावी सूत्रसंचालन	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांच्या प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. - विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे. - विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन करण्यासाठी प्रेरणा देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. - विद्यार्थ्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. - विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल. - विद्यार्थ्यांमध्ये प्रभावी सूत्रसंचालन करण्याची प्रेरणा निर्माण होईल .

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- IV (NEP) - VSC- Marathi Literature -Theory -III - प्रभावी सूत्रसंचालन			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक –अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -३)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या – पाठ्यपुस्तकातील भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन : संकल्पना	12	12
Unit-II	भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन : प्रकार व प्रभावी सूत्रसंचालकाचे गुण	6	6
Unit-IV	भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिके	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजूषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)**Vertical-e (i)****AEC- (Ability Enhancement Course)****AEC-Marathi****अभ्यासक्रम / Syllabus****Course Code – 639284****Course Name -AEC Marathi -Theory / Demonstrative-IV- वक्तृत्व कला**

Level	Semester	Vertical Type	Type of course	Course code	Couse Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -IV	AEC - Marathi	Theory / Demonstrative-IV	639284	वक्तृत्व कला	1	Total=30 Per week =2 Practical	1 Hrs.	Internal 10 + College Level Exam 15 Total = 25

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या वक्तृत्व कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. वक्तृत्व कौशल्याच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत करणे. ५. विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याच्या माध्यमातून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या वक्तृत्व कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- IV(NEP) -AEC-Marathi-Theory- Demonstrative- IV- वक्तृत्व कला			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे. प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. (या पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक-५)			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक- ५ वक्तृत्व - या लेखातील वक्तृत्व व्याख्या , अष्टपैलू वक्तृत्वपटूचे गुण इत्यादी उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षित व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक- ५ वक्तृत्व - या लेखातील वक्तृत्व कला की शास्त्र, वक्तृत्वाचे स्वरूप, वक्तृत्व कलेचे महत्व इत्यादी उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षित व मूल्यमापन	14	3
एकूण		30	15

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण, एकूण गुण = 25	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	3 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	5 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणत्याही एक पर्याय निवडावा	5 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)**Vertical- f****Field Project (FP) / Community Engagement Services (CES)-Phase-2****Major-DSC-Marathi Literature****मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -२****Field Project Marathi Literature - Phase-2 Code – 640287**

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -IV	Major - Marathi Literature Project -II	Project-Phase-2	640287	मराठी वाङ्मय क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -२	2	Total= 60 Per week = 4	Project Report : 20 Oral Presentation: 10 Faculty Evaluation :20 Total= 50

Field Project Marathi Literature: Phase-2

Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना क्षेत्रीय प्रकल्प किंवा सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या माध्यमातून सैद्धांतिक मराठी भाषेचे ज्ञान वास्तविक जगातील आव्हानांना लागू करण्याचा प्रत्यक्ष अनुभव प्रदान करणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याशी संबंधित क्षेत्रीय कार्य किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमांमध्ये येणाऱ्या व्यावहारिक समस्या ओळखणे, त्यांचे विश्लेषण करणे आणि त्या सोडवण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे. ३. मराठी साहित्याच्या संकल्पनांना आंतरविद्याशाखीय ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि सामाजिक गरजांशी जोडण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांचे क्षेत्रीय किंवा सामुदायिक सहभागाचे कार्य विविध प्रकारच्या श्रोत्यांसमोर प्रभावीपणे सादर व दस्तऐवजीकरण करणे, आणि संवाद साधण्याची क्षमता विकसित करणे. ५. मानवी साहित्य समाज व संस्कृती संबंधित सामुदायिक समस्यांवर उपाययोजना करणाऱ्या प्रकल्पांमध्ये विद्यार्थ्यांना सहभागी करून त्यांच्यामध्ये जबाबदारी आणि सेवेची भावना रुजवणे.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रात मराठी भाषेची सूत्रे, तत्वे व सिद्धांत आणि विश्लेषणात्मक तंत्रे वापरून वास्तविक समस्यांचे विश्लेषण व निराकरण करण्यास सक्षम होतील. २. विद्यार्थी त्यांच्या क्षेत्रीय प्रकल्पाशी किंवा सामुदायिक शिक्षण सेवेशी संबंधित प्रायोगिक साधने, उपकरणे आणि माहिती विश्लेषण पद्धती वापरण्यात तयार होतील ३. विद्यार्थी एखाद्या क्षेत्रीय प्रकल्पाची किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमाची, सुरुवातीपासून ते पूर्ण होईपर्यंत, दस्तऐवजीकरण, अहवाल सादर करण्यासह, रचना, नियोजन आणि अंमलबजावणी करण्यास तयार होईल. ४. विद्यार्थी लेखी अहवाल, सादर करणे किंवा सामुदायिक सहभाग कार्यक्रमांद्वारे त्यांच्या प्रकल्पातील निष्कर्ष आणि परिणाम प्रभावीपणे सादर करू शकतील. ५. विद्यार्थी त्यांच्या कामाच्या नैतिक, पर्यावरणीय आणि सामाजिक परिणामांची समज दाखवतील, तसेच जबाबदार वैज्ञानिक पद्धतीशी सामाजिक, सांस्कृतिक पर्यावरणाशी आणि सामुदायिक कल्याणाप्रती वचनबद्ध

	होण्यास तयार होतील.
क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या निवड आणि अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop	
1. प्रकल्प निवड आणि नियोजन	प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन: प्रत्येक विद्यार्थ्याला त्यांच्या प्रकल्पासाठी मार्गदर्शन करण्याकरिता, तज्ञता आणि संसाधने पुरवण्यासाठी एक प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून नेमला जाईल. • प्रकल्पाचा विषय: प्रकल्पाचा विषय मराठी वाङ् मयाशी संबंधित असावा आणि तो विद्यार्थ्यांच्या आवडीनिवडी व उपलब्ध साहित्य व सामुग्रीशी जुळणारा असावा. • साहित्य समीक्षा: प्रकल्पाच्या माध्यमातून विद्यमान ज्ञान समजून घेण्यासाठी आणि संशोधनातील उणिवा ओळखण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी सखोल साहित्य समीक्षा करणे अपेक्षित आहे. • माहिती संकलन आणि विश्लेषण: विषयानुसार, प्रकल्पांमध्ये माहितीचे विश्लेषण अपेक्षित • निष्कर्षांचे स्पष्टीकरण: महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष आणि मर्यादा अधोरेखित करून, प्रकल्पाच्या संदर्भात माहितीचे स्पष्टीकरण दिले पाहिजे. • सामुदायिक गरजा: प्रकल्प मराठी साहित्याशी संबंधित विशिष्ट सामुदायिक गरजा किंवा आव्हाने यावर लक्ष केंद्रित करून तयार केले जावू शकतात. • सहकार्य: विद्यार्थी त्यांचे प्रकल्प राबवण्यासाठी स्थानिक संस्थांसोबत सहकार्य करू शकतात. • परिणाम मूल्यांकन: प्रकल्पाचा समाजावर होणाऱ्या परिणामाचे मूल्यांकन केले पाहिजे.
2 . अहवाल लेखन आणि सादरीकरण (Project Report Submission)	• अहवालाचे स्वरूप (Project Report): -सामान्यतः ज्यामध्ये प्रस्तावना, विषय उद्दिष्टे, कार्यपद्धती, निष्कर्ष, चर्चा, संदर्भ आणि समारोप यांचा समावेश असावा. विद्यार्थी Project Report सत्राच्या शेवटी विभागात सादर करतील. • माहितीचे सादरीकरण: अहवालात सारण्या, आलेख आणि आकृत्यांचा वापर करून माहिती स्पष्टपणे आणि अचूकपणे सादर केली असावी. आवश्यक तेथे फोटो असावेत. • मौखिक सादरीकरण(Overall Presentation) : विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या Project Report चे सार, निष्कर्ष वर्गमित्र आणि प्राध्यापकांसमोर सादर करणे आवश्यक असेल.
3. प्रकल्प कालमर्यादा	• क्षेत्र प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्याला एकूण ६० तासांचा वेळ दिला जाईल.
4 . मूल्यमापन आणि मूल्यांकन	• प्रकल्प अहवाल: प्रकल्प अहवाल विद्यार्थी विभागात सादर करेल. अंतिम अहवालाचे मूल्यांकन हे आशय, मांडणी आणि संशोधनाच्या गुणवत्तेच्या आधारावर केले जाईल. (२० गुण) • मौखिक सादरीकरण: सादरीकरणाचे मूल्यांकन हे -स्पष्टता, सहभाग आणि प्रश्नांची उत्तरे देण्याच्या क्षमतेच्या आधारावर केले जाईल. (१० गुण) • प्राध्यापक मूल्यांकन: प्राध्यापक मार्गदर्शक संपूर्ण प्रकल्पादरम्यान विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करतील. (२० गुण) एकूण ५० गुण

मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय प्रकल्प/ सामुदायिक सहभाग सेवांची उदाहरणे	खालील विषय क्षेत्रप्रकल्पासाठी निवडता येईल. १) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मराठी भाषेच्या क्षमतेची पाहणी करणे, सर्वेक्षण करणे. २) मराठीवरील इंग्रजी किंवा अन्य भाषेचापरिणाम सर्वेक्षण पद्धती वापरून तपासणे. ३) परीसरातील वऱ्हाडी म्हणी व वाक्प्रचार- संकलन. ४) परिसरातील लोककथा, लोकगीते यांचे संकलन. ५) परिसरातील लोकगीते, लोक रूढी, सांस्कृतिक उत्सव इ.चे सर्वेक्षण. ६) परिसरातील मराठी लेखक व त्यांचे साहित्य. ७) लोकदैवते, लोकविधी यांच्या नोंदी घेणे. ८) भाषेच्या विकासासाठी काम करणाऱ्या संस्थांच्या कार्याची नोंदी घेणे. ९) परिसरातील वाङ्मयीन संस्कृती संमेलने / उपक्रम यांचे दस्तऐवजीकरण. १०) वार्षिक प्रकाशित साहित्य / अंक / कोश / सूची / अहवाल नोंदी घेणे. ११) विशिष्ट बोलीचे स्वरूप नमुने घेऊन मांडणी करणे. (उदा. वऱ्हाडी बोली..) १२) वर्तमानपत्र कार्यालय, मुद्रणालय, प्रकाशन संस्था, यांच्या कार्याचे सर्वेक्षण. १३) आकाशवाणीच्या कार्याचे सर्वेक्षण व भाषिक कार्याची दखल घेणे. १४) भजने, आरत्या, भक्तीगीते, दैवत विधी गीते यांचे संकलन व सादरीकरण वैशिष्ट्ये नोंद. १५) महिलांची गीते, शेतकरी गीते, नाग बाऱ्या, अवधुती भजने, पोळ्याच्या झाडत्या इ.चे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १६) भटक्या विमुक्तांच्या बोली - उदा . धनगरी, पारधी ,बेलदारी, बंजारा, लभाणी, भराडी, इत्यादी बोलीचे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १७) आदिवासी बोली- उदा. कोरकू, कोलामी, गोंडी, परधानी, इ बोलीच्या भाषिक नमुन्याचे संकलन व सर्वेक्षण भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १८) विद्यापीठ परिसरात तसेच इतर मोठ्या कार्यालयात वेगवेगळ्या ठिकाणी लावण्यात आलेले आणि मराठीतून लिहिलेले 'सूचना फलक' यांचा प्रमाणलेखनाच्या नियमानुसार अभ्यास करणे. याशिवाय - मराठी भाषा व साहित्याशी संबंधित इतरही विषय प्रकल्पासाठी निवडले जाऊ शकतात .

(टीप: दुसऱ्या टप्प्यातील मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प किंवा सामुदायिक सेवांचा विस्तारित भाग, नियुक्त प्राध्यापक मार्गदर्शकाच्या मंजूरीच्या अधीन राहून, चौथ्या सत्रात (Semester-v) मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सेवा : तिसरा टप्पा म्हणून पुढे चालू ठेवला जाऊ शकतो.)

====000====

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मानवविज्ञान विद्याशाखा
(Faculty of Humanities)

Three / Four Years Degree Bachelor of Arts
Level - 5.5

अभ्यासक्रम
(Syllabus)

बी. ए. तृतीय वर्ष - सत्र ५ व ६ मेजर- मायनर : मराठी वाङ्मय
B. A. Third Year Semester-V & VI - Major- Minor : Marathi Literature

Courses effective from Academic Year 2026-27
Under NEP 2020

मराठी अभ्यास मंडळ

Index

S.N	Item	Page No
1	सदस्य यादी - मराठी अभ्यास मंडळ	3
2	Scheme- Examination, Evaluation and Assessment (University Draft)	4
3	मराठी भाषा अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती	5
	Syllabus - B. A. Third Year-Semester-V DSC- Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)	
4	Scheme- (Teaching & Learning Credit Scheme) B. A. Third Year - Semester -VI (NEP) DSC-Marathi Literature	7
5	Major-DSC-Marathi Literature -Theory-VII- साहित्य प्रकार: चरित्र (Code -640208)	8
6	Major-DSC-Marathi Literature -Theory-VIII- साहित्य विचार (Code - 640209)	11
7	Major-Elective- DSC-Marathi Literature – Theory-EL-(A)- साहित्य प्रकार: ललित गद्य (Code – 640210)	13
8	Major-Elective- DSC-Marathi Literature – Theory-EL-(B)- साहित्य प्रकार: प्रवास वर्णन (Code – 640211)	15
9	Minor-DSC-Marathi Literature -Theory-V- साहित्य प्रकार: आत्मचरित्र (Code -640253)	17
10	VSC-Marathi Literature -Theory-IV - रील निर्मिती कौशल्ये (Code- 640274)	19
11	SEC-Marathi -Theory-III – दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये (Code-640278)	21
12	Field Project (FP) / CES - मराठी वाङ्मय क्षेत्र प्रकल्प – टप्पा -३ (Code - 640288)	23
13	<i>Special Course- AI</i>	26
	Syllabus - B. A. Third Year-Semester-VI (DSC- Marathi Literature) (DSC- मराठी वाङ्मय)	
14	Scheme- (Teaching & Learning Credit Scheme) B. A. Third Year - Semester – VI (NEP) DSC -Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)	28
15	Major-DSC-Marathi Literature –Theory-IX- भाषाविज्ञान परिचय (Code – 640212)	29
16	Major-DSC-Marathi Literature Theory-X- संकल्पना विचार (Code - 640213)	31
17	Major-Elective- DSC-Marathi Literature – Theory-EL-(C)- निवडक वऱ्हाडी कविता (Code – 640214)	33
18	Major-Elective- DSC-Marathi Literature – Theory-EL-(D)- संत तुकारामाची कविता (Code – 640215)	35
19	Minor-DSC-Marathi Literature – Theory-VI- साहित्य प्रकार: कथा (Code – 640254)	37
20	VSC-Marathi Language -Theory-V- पॉडकास्टिंग कौशल्ये (Code- 639275)	39
21	Internship /OJT- इंटरनशिप - (Code- 639291)	41

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ - मानवविज्ञान विद्याशाखा
मराठी अभ्यास मंडळ

अ क्र	नाव	पद	पत्ता
1	डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे	अध्यक्ष	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, स्व. छगनलाल मूलजीभाई कढी कला महाविद्यालय, अचलपूर कॅम्प, परतवाडा, जि. अमरावती संपर्क- 9420124714
2	डॉ. सौ. मोना मिलिंद चिमोटे	सदस्य	अधिष्ठाता, मानव विज्ञान विद्याशाखा व प्रमुख, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
3	डॉ. मनोज हरिश्चंद्र तायडे	सदस्य	अभियंता कॉलनी, विद्युत नगर, कठोरा नाका परिसर, अमरावती
4	डॉ. संजयकुमार करंदीकर	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, द महाराजा सयाजीराव युनिव्हर्सिटी ऑफ बरोडा, वडोदरा (गुजरात)
5	डॉ. माधव मारोतराव जाधव	सदस्य	अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
6	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
7	डॉ. प्रणव रमाकांत कोलते	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
8	डॉ. अण्णा प्रल्हादराव वैद्य	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्रीमती नरसम्मा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
9	डॉ. गजानन भाऊराव मुंदे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग आप्पास्वामी महाविद्यालय, शेंदुरजना अढाव, जि. वाशिम
10	डॉ. अजय जनार्दन देशपांडे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ
11	डॉ. गणेश गोपाळराव मालटे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
12	डॉ. प्रफुल्ल उत्तमराव गवई	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, शि. प्र. मं. तात्यासाहेब महाजन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
13	डॉ. अशोक रामभाऊ इंगळे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, आकोट, जि. अकोला
14	डॉ. राजेश ज्ञानेश्वर मिरगे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
15	डॉ. श्रीकृष्ण वामन पदमणे	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग, एम. ई. एस. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मेहकर, जि. बुलढाणा

Examination, Evaluation and Assessment Scheme

The total marks for each Course shall be based on Continuous Assessment and Semester End Examination. Each theory course of Major, Minor, GE/OE, AEC, IKS, VEC as mentioned in **Appendix 9** prepared by the respective Board of Studies shall be evaluated as per the scheme as mentioned in the **Table**

Vertical No.	The Vertical	Mode of Examination, Evaluation & Assessment	Theory				Theory (Total)		Practical				Practical (Total)	
			External		Internal				External		Internal			
			Max. Marks	Min Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks
a	Major	External & Internal	30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
b	Minor		30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
c	Generic/ Open Elective	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
d	VSC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
	SEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
e	AEC (Eng. & One MIL Composite)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	IKS (Generic)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	VEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
f	Internship/ Apprenti-ceship	Internal	Assessment of these verticals shall be based on various activities/practices. The evaluation/assessment shall be done by appointing external examiner by principal from Industry/Organisation/Academia. The mentor faculty shall be the internal examiner. It shall be evaluated by giving maximum 50 marks per 2 Credit Course with separate activity weightages/levels. A detailed SOP for this assessment process shall be prescribed separately.											
	FP/CEP													

Continuous Assessment Tests (CAT)

For internal assessment, the Continuous Assessment Tests (CAT) shall be conducted as under-

- i) Three CAT each of 8 / 10 Marks (Theory) as applicable and 10 Marks (Practical).
 - First on completion of 25% Syllabus of the course or on completion of 25 teaching days,
 - Second on completion of 50% Syllabus of the course or on completion of 50 teaching days,
 - Third on completion of 75% Syllabus of the course or on completion of 75 teaching days.
- ii) Each concurrent assessment (CAT-I, II & III) will be mapped to relevant Course Learning Outcome.
- iii) Total Performance in CAT (i.e.40 %) shall be based on the **best two out of three** in CAT examinations
- iv) Internal assessment (CAT) shall be carried out by the respective course teacher by choosing variety of assessment tools/methods such as class test, record book, seminar, case study, field work, mini project work, quiz or any innovative method, which may be deemed to be appropriate for assessing the relevant course outcome.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities) Board of Study - Marathi

बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व निष्पत्ती

प्रस्तावना (Preamble)

मानवी जीवनात साहित्याला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. मराठी भाषेत समृद्ध अशी साहित्य परंपरा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी त्याचे भावविश्व समृद्ध असणे आवश्यक आहे. साहित्य अध्ययनामुळे सुसंस्करीत मनाची घडण होते. NEP धोरणानुसार पदवी पातळीवर **मराठी वाङ्मय / साहित्य** या विषयाच्या Major – Minor VSEC, SEC, Project, Internship अशा विविध अभ्यासपत्रिकेचे विद्यार्थी अध्ययन करणार आहेत हे लक्षात घेऊन अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती निश्चीत केली आहे.

1. बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

१. मराठी भाषा व वाङ्मयाचा इतिहास, विकास आणि परंपरा समजावून घेणे.
२. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांचा (कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, निबंध इ.) परिचय करून देणे.
३. साहित्यकृतींचे चिकित्सक, सौंदर्यात्मक आणि सामाजिक आकलन विकसित करणे.
४. विद्यार्थ्यांमध्ये भाषा कौशल्ये (वाचन, लेखन, श्रवण व संभाषण) विकसित करणे.
५. मराठी संस्कृती, लोकपरंपरा आणि सामाजिक मूल्यांविषयी जागरूकता निर्माण करणे.
६. साहित्य संशोधन, समीक्षा आणि सर्जनशील लेखनाची आवड निर्माण करणे.
७. भाषांतर, संपादन आणि प्रसारमाध्यमांतील मराठी भाषेच्या उपयोगाचे ज्ञान देणे.
८. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यिक अभिरुची व मूल्यदृष्टी विकसित करणे.

२) बी. ए. मराठी वाङ्मय - अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (Course Outcomes)

१. विद्यार्थी मराठी वाङ्मयाचा इतिहास व विकास सांगू शकतील.
२. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि योगदान ओळखू शकतील.
३. साहित्यकृतींचे चिकित्सक विश्लेषण व मूल्यमापन करू शकतील.
४. मराठी भाषेचा प्रभावीपणे लेखी व मौखिक वापर करू शकतील.
५. सामाजिक, सांस्कृतिक व ऐतिहासिक संदर्भांमध्ये साहित्याचे महत्त्व समजू शकतील.
६. संशोधनपर लेखन, प्रकल्प व साहित्य समीक्षा तयार करू शकतील.
७. भाषांतर, संपादन आणि माध्यम लेखन यांसारख्या क्षेत्रांत मूलभूत कौशल्ये आत्मसात करू शकतील.
८. सर्जनशील लेखन, साहित्यिक अभिव्यक्ती आणि सांस्कृतिक जतनासाठी योगदान देऊ शकतील.
९. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी साहित्याच्या माध्यमातून मानवी मूल्ये, सामाजिक जाणीव आणि राष्ट्रीय एकात्मता या विषयी सजगता निर्माण होईल.
१०. विद्यार्थी उच्च शिक्षण, अध्यापन, पत्रकारिता, प्रकाशन व सांस्कृतिक क्षेत्रांतील संधींसाठी सक्षम बनतील.
११. इंटरनशिपच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याचे कसब स्वतः मध्ये निर्माण करतील.

३) अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

आज बदलत्या काळाची आव्हाने लक्षात घेतल्यास आज विद्यार्थ्यांना जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल. बी.ए. मराठी वाडमय हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल. विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार व्यावसायिक शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, रंगभूमी, लोकरंगभूमी तील विविध भूमिका, उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार तसेच ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक विविध विषयावर आयोजित संमेलने, गटचर्चा, परिसंवाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे यात निवेदक म्हणून तर, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार म्हणून इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. संगणक शिक्षण जाहिरात यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

लोकगीत, प्रादेशिक कला पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य, नाटक, भारूड नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण, मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ, व्हिडीओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमास्टर, सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म, संगीत, कविता सादरीकरण व्याख्याने, अभिवाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषण, विविध प्रादेशिक कला, पारंपरिक कला, खेळ, गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडीओ, ऑडिओ, व्हिडीओ मिक्सिंग, टेक्स्ट इन्सर्টিंगसारख्या गोष्टींचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

ई-मेल, विविध अ‍ॅप, युट्यूब, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईट्सच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील. पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून संधी आहे. शिवाय व्यावसायिक वाचक, निवेदक, वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा- कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार तसेच संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परीक्षक, निरीक्षक, सूचीकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटुंबप्रश्नकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन- साहाय्यक, संशोधन-लेखक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात साहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati
Faculty: Humanities - Discipline / Subject -Marathi Literature
Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor -DSC-Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)
(Three / Four Years Bachelor's Degree Programme)
B. A. Third Year -Semester - V (NEP) Level - 5.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course name	Credits	Workload (Hrs./Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Marks /Examination		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical) /Outdoor/ Field	a	Major-DSC-Marathi Literature	Theory-VII	640208	साहित्य प्रकार: चरित्र	4	4	12	60	40	100
			Theory-VIII	640209	साहित्य विचार	4	4		60	40	100
		Major-Marathi Literature Elective (Select Any one)	Theory-EL-(A)	640210	साहित्य प्रकार: ललित गद्य	4	4		60	40	100
			Theory-EL-(B)	640211	साहित्य प्रकार : प्रवास वर्णन						
	b	Minor-DSC-Marathi Literature	Theory-V	640253	साहित्य प्रकार : आत्मचरित्र	4	4	4	60	40	100
	d	VSC -Marathi Literature (Corresponding to Major)	Theory-IV	640274	रील निर्मिती कौशल्ये	2	2	4	--	30 College Level Theory + 20 Internal	50
		SEC- Marathi (Basket)	Theory-III	639278	दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये	2	2		--	30 College Level Theory + 20 Internal	50
	f	FP/CES	Project-III	640288	मराठी वाङमय क्षेत्र प्रकल्प -टप्पा – ३	2	4	4	-	50	50
		<i>*Special Theory</i>	<i>*Special Theory</i>	--	<i>Foundation of Artificial Intelligence</i>	<u>2</u>	2	2	--	30+20	50
		Total				22+2					600

* Implementation of the Course of “Foundation of Artificial Intelligence” for the U.G. Programmes Under all the faculties. As per Extra-Ordinary Notification No. 241/2025 of SGBAU, dated 24/12/2025. Students will earn grade from written examination marks conducted by the concerning college.

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- a
Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640208

Course Name -Major -DSC- Marathi Literature-Theory -VII- साहित्य प्रकार : चरित्र

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - V	Major-DSC - Marathi Literature	Theory-VII	640208	साहित्य प्रकार : चरित्र	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्याला चरित्राचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये तत्त्वे यांचा परिचय करून देणे. २. चरित्रातून व्यक्ती, समाज, संस्कृती आणि इतिहास यांचे परस्परसंबंध समजून घेणे ३. मराठीतील प्रमुख चरित्रकारांच्या योगदानाचा परिचय करून घेणे. ४. महात्मा फुले यांच्या चरित्रातून सामाजिक कार्य, संघर्ष, परिवर्तन चळवळीतील योगदान याचा परिचय करून देणे. ५. महात्मा फुले यांचे पुरोगामी विचार व बुद्धीप्रमाण्यवाद समजून घेणे. ६. स्त्री विकासात व बहुजनाच्या विकासात महात्मा फुले यांचे योगदान समजून घेणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्याला चरित्राचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये तत्त्वे यांचा परिचय होईल. २. विद्यार्थी -चरित्रातून व्यक्ती, समाज, संस्कृती यांच्यातील संबंध समजून घेतील. ३. मराठीतील प्रमुख चरित्रकारांच्या योगदानाचा परिचय होईल. ४. महात्मा फुले यांच्या चरित्रातून सामाजिक कार्य, संघर्ष, परिवर्तन चळवळीतील योगदान याचा परिचय होईल. ५. महात्मा फुले यांचे पुरोगामी विचार व बुद्धीप्रमाण्यवाद समजून घेत येईल. ६. स्त्री विकासात व बहुजनाच्या विकासात महात्मा फुले यांचे योगदान याचा परिचय होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) -Major -DSC- Marathi Literature -Theory VII - साहित्य प्रकार: चरित्र			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - महाराष्ट्राचे शिल्पकार महात्मा ज्योतिबा फुले - लेखक - श्रीराम गुंदेकर प्रकाशन - महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, प्रथम आवृत्ती २००४			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	महात्मा जोतीराव फुले - लेखक - श्रीराम गुंदेकर या पुस्तकातील- कुळकथा, गोन्हे झाले फुले, भाऊबंदकी, जोतिबा फुले यांचे शिक्षण, जोती-सावित्रीचा विवाह, जोतिबांचे मित्र., तत्कालीन शिक्षणपद्धती, चौफेर वाचन.उच्चवर्णीय मित्राच्या लग्नात अपमान.ध्येय निश्चित झाले!., संस्थाचालक जोतिबा फुले : विद्या प्रसाराचे व्रत गृह त्यागाचा प्रसंग.. या उपमुद्राचे आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	मुलींच्या शाळेवर शिक्षकाच पाहिजे, अडचणीवर मात, सावित्रीबाईंची साथ, कंबर कसून पुन्हा कार्यांभ, आधुनिक सावित्री, मुलींच्या परीक्षा.., शिक्षण संस्थांचा पाया, शाळेतील अभ्यासक्रम., शिक्षक जोतिबा फुले, कालपरिस्थितीशी शिक्षणाचे समायोजन, मेकॉलेचा शिक्षणविषयक झिरपण्याचा सिद्धान्त, चरितार्थाची साधने, दक्षिणा प्राईझ कमिटीला सहकार्य. सरकारी विद्याखात्याकडून सन्मान, या उपमुद्राचे आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	इतिहासकार जोतिबा फुले, सत्यशोधकी साहित्यिक, समाज प्रबोधनासाठी नाट्यलेखन, शाळांच्या व्यवस्थापन मंडळातून निवृत्ती, मारेकऱ्यांची माघार..., द्विभार्या प्रथेला आचरणातून विरोध, विधवा विवाहास साहाय्य.., बालविवाह प्रथेला विरोध.केशवपन बंदी, भंगी आणि झाडू कामगारांचा संप, बालहत्या प्रतिबंधक गृहाची स्थापना, छत्रपती शिवाजीराजे यांच्या समाधीचा जिणोंद्वार, जातिभेदविवेकसार चे प्रकाशक, पितृछाया हरवली, अस्पृश्यांसाठी हौद खुला केला. या उपमुद्राचे आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	अस्पृश्यताविरोधी जाहीरनामा.सत्यशोधक समाजाची स्थापना सत्यशोधक समाज प्रवेश व प्रतिज्ञा, महर्षी दयानंद यांच्या मिरवणुकीला संरक्षण, दुष्काळग्रस्तांना साहाय्य. पुणे नगरपालिकेचे सभासद. लिटनसाहेबांच्या मानपत्रासाठीच्या खर्चाला विरोध दारूबंदीसाठी प्रयत्न. रे मार्केट च्या इमारतीला विरोध, सत्यशोधक समाज आणि कामगार चळवळ., देवदासी प्रथेला विरोध. हंटर शिक्षण आयोगापुढे लेखी साक्ष. या उपमुद्राचे आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-V	शेतकरी, शेतकरी-नेते आणि कृषिअर्थतज्ज्ञ. शेतकऱ्यांच्या असंतोषाचे जनक सहकार चळवळीचे बीजारोपण.राष्ट्रीय सभेची उदासीनता. लष्कराच्या पलटणीत भाषणे छत्रपतींच्या गादीविषयी कृतज्ञता., विष्णुशास्त्रींच्या प्रेताची विटंबना थांबविली., - या उपमुद्राचे आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	स्त्रियांना घटस्फोटाचा अधिकार. स्त्री-पुरुष समतेचा कैवारी ग्रामजोश्यांविरुद्ध मोहीम, अंधश्रद्धा, अंगारे-धुपारे यांना विरोध. पत्रकार जोतिबा....आधुनिक सत्यशोधकी साहित्याचा प्रारंभ. सत्यशोधकी साहित्य प्रवाह, जोतिबा-सावित्राबाई यांचे सहजीवन, महात्मा पदवी, म. जोतिबा फुले यांचे सहकारी. सार्वजनिक सत्यधर्म.म. जोतिबा फुले यांचा जीवनांत - या उपमुद्राचे आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
B. A. Semester- V (NEP) -Major -DSC- Marathi Literature -Theory VII - साहित्य प्रकार: चरित्र		
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - महाराष्ट्राचे शिल्पकार महात्मा ज्योतिबा फुले, लेखक - श्रीराम गुंदेकर		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण
संदर्भ -	१. ज्योतिचरित्र – तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी, नॅशनल बुक ट्रस्ट, इंडिया . १९९१ २. महात्मा जोतीराव फुले – लेखक -पंढरीनाथ पाटील, सनय प्रकाशन, नारायणगाव, प्रथम २०२३. ३ महात्मा जोतीराव फुले- लेखक -पं. सि. पाटील, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, प्रथम आवृत्ती १९९०	

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- a
Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 640209

Course Name -Major -DSC- Marathi Literature-Theory -VIII – साहित्य विचार

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - V	Major-DSC - Marathi Literature	Theory-VIII	640209	साहित्य विचार	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना साहित्याचे स्वरूप या संकल्पनेचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना साहित्याचे प्रयोजन या संकल्पनेचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना साहित्याचा आस्वाद या संकल्पनेचे आकलन करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना साहित्य निर्मिती प्रक्रिया या संकल्पनेचे आकलन करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांना साहित्याची भाषा या संकल्पनेचे आकलन करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या मूलभूत संकल्पनेचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना साहित्याचे स्वरूप या संकल्पनेचे आकलन होईल. ३. विद्यार्थ्यांना साहित्याचे प्रयोजन संकल्पनेचे आकलन होईल. ४. विद्यार्थ्यांना साहित्य निर्मिती प्रक्रिया या संकल्पनेचे आकलन होईल. ५. विद्यार्थ्यांना साहित्याची भाषा या संकल्पनेचे आकलन होईल. ६. विद्यार्थ्यांना साहित्याचा आस्वाद या संकल्पनेचे आकलन होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) Major-DSC-Marathi Literature –Theory -VIII – साहित्य विचार			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक		साहित्य विचार लेखक- डॉ. दत्तात्रेय पुंडे, डॉ. स्नेहल तावरे , प्रकाशक स्नेहगंध पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, पाचवी आवृत्ती- २००९ (या पुस्तकातील लेख १, २, ३, ४ व ५)	
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	साहित्य विचार - या पाठ्यपुस्तकातील लेख- १- साहित्याचे स्वरूप (पूर्वार्ध) : आकलन व मूल्यमापन	6	6
Unit-II	लेख- १- साहित्याचे स्वरूप (उत्तरार्ध) : आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	लेख- २ - साहित्याचे प्रयोजन: आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	लेख- ३ - साहित्य निर्मिती प्रक्रिया : आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	लेख- ४ - साहित्याची भाषा : आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	लेख- ५- साहित्याचा आस्वाद : आकलन व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजूषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण
संदर्भ		

B. A. Third Year Semester- V (NEP)

Vertical- a

Major-DSC-Elective-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code - 640210

Course Name -Major -DSC-Elective -Marathi Literature-Theory -EL-(A)- साहित्य प्रकार : ललित गद्य

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major-DSC-Elective - Marathi Literature	Theory-EL - (A)	640210	साहित्य प्रकार : ललित गद्य	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना ललित गद्य या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये समजावून देणे. जंगलाचं देणं मधील निसर्गदृष्टी, पर्यावरण-जाणीव आणि भाषा सौंदर्य यांचा अभ्यास करणे. - मारुती चितमपल्ली यांच्या अनुभवविश्वातून निसर्ग आणि मानव हा संबंध समजून घेणे. - विद्यार्थ्यांना ललित लेखन भाषाशैली, प्रतिमासृष्टी आणि अभिव्यक्तीची वैशिष्ट्ये यांचा परिचय करून देणे. - विद्यार्थ्यांमध्ये पर्यावरण संरक्षणाबाबत संवेदनशीलता आणि सकारात्मक दृष्टिकोन विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना ललित गद्य या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये यांचे आकलन होईल . जंगलाचं देणं मधील निसर्गदृष्टी, पर्यावरण-जाणीव आणि भाषा सौंदर्य यांचापरिचय होईल. - मारुती चितमपल्ली यांच्या अनुभवविश्वातून निसर्ग आणि मानव हा संबंध समजून घेतील. - विद्यार्थ्यांना ललित लेखन भाषाशैली, प्रतिमासृष्टी आणि अभिव्यक्तीची वैशिष्ट्ये यांचा परिचयहोईल. - विद्यार्थ्यांमध्ये पर्यावरण संरक्षणाबाबत संवेदनशीलता आणि सकारात्मक दृष्टिकोन विकसित होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V(NEP)			
Major-DSC-Elective-Marathi Literature -Theory- EL-(A) - साहित्य प्रकार : ललित गद्य			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – जंगलाचं देणं लेखक- मारुती चितमपल्ली, साहित्य प्रसार केंद्र, नागपूर, बारावी आवृत्ती २०२०. (या पाठ्यपुस्तकातील लेख क्र. १ ते २४)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	ललित गद्य : संकल्पना व स्वरूप; जंगलाचं देणं- लेखनामागील भूमिका. जंगलाचं देणं – मधील लेख क्र. १ ते ४ - आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	जंगलाचं देणं – मधील लेख क्र. ५ ते ८ - आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	जंगलाचं देणं – मधील लेख क्र. ९ ते १२ - आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	जंगलाचं देणं – मधील लेख क्र. १३ ते १६- आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	जंगलाचं देणं – मधील लेख क्र. १७ ते २०- आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	6	6
Unit-VI	जंगलाचं देणं – मधील लेख क्र. २१ ते २४- आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment) 2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण 20 गुण
संदर्भ	1 पर्यावरणीय प्रबोधन आणि साहित्य, प्रा. रा. ग. जाधव, स्नेहवर्धन प्रकाशन, १९९६.	

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- a
Major-Elective-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640211

Course Name -Major – Elective- DSC- Marathi Literature-Theory -EL-(B)– साहित्य प्रकार: प्रवासवर्णन

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - V	Major-Elective DSC - Marathi Literature	Theory-EL-(B)	640211	साहित्य प्रकार: प्रवासवर्णन	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना प्रवास वर्णनाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये यांचा परिचय करून देणे. २. प्रवासवर्णनातून व्यक्ती, समाज, संस्कृती आणि भूगोल यांचे परस्परसंबंध समजून घेणे ३. प्रवासवर्णनातील अनुभवविश्व, पर्यावरण आणि अभिव्यक्तीची शैली यांचा अभ्यास करणे. ४. प्रवास वर्णनकार म्हणून अण्णा भाऊ साठे यांच्या योगदानाचा परिचय करून घेणे. ५. विद्यार्थ्यांना ‘माझा रशियाचा प्रवास’ – या प्रवासवर्णनातील अण्णा भाऊ साठे यांच्या अनुभवाचा परिचय करून घेणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना प्रवास वर्णनाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये यांचा परिचय होईल. २. प्रवासवर्णनातून व्यक्ती, समाज, संस्कृती आणि भूगोल यांचे परस्परसंबंध समजतील. ३. प्रवासवर्णनातील अनुभवविश्व, पर्यावरण आणि अभिव्यक्तीची शैली यांचा अभ्यास करतील ४. प्रवास वर्णनकार म्हणून अण्णा भाऊ साठे यांच्या योगदानाचा परिचय करून घेतील. ५. विद्यार्थ्यांना ‘माझा रशियाचा प्रवास’ – या प्रवासवर्णनातील अण्णा भाऊ साठे यांच्या अनुभवाचा परिचय करून घेतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) –			
Major -Elective -DSC- Marathi Literature -Theory -EL-(B)- साहित्य प्रकार : प्रवास वर्णन			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माझा रशियाचा प्रवास लेखक – अण्णाभाऊ साठे प्रकाशक : लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे चरित्र साधने प्रकाशन समिती, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासन.			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	प्रवास वर्णन : संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्ये ‘माझा रशियाचा प्रवास’ प्रवास वर्णन - प्रेरणा, लेखकाची भूमिका	6	6
Unit-II	‘माझा रशियाचा प्रवास’ या प्रवास वर्णन तील- १) मुंबई ते मॉक्सो, २) रशियातील भ्रमंती या प्रकरणाचे - आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	या प्रवासवर्णन तील- ३) मॉक्सो ते लेलीनग्राड, ४) लाल ताऱ्याखाली या प्रकरणाचे - आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	या प्रवासवर्णन तील- ५) बाकूकडे ६) संपन्न बाकू या प्रकरणाचे - आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	या प्रवासवर्णन तील- ७) कलेचे माहेर ८) ताशकंद ते दिल्ली या प्रकरणाचे - आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	‘माझा रशियाचा प्रवास’ – निवेदन, वर्णन शैली, प्रसंग व वाङ्मयीन मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण
संदर्भ	माझा रशियाचा प्रवास - लेखक – अण्णाभाऊ साठे प्रकाशक – सुरेश एजन्सी, पुणे.	

Minor - Course Syllabus

B. A. Third Year Semester- V (NEP) Level - 5.5

Vertical- b

Minor-DSC-Marathi Literature (Minor- मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code – 640253

Course Name - Minor- DSC-Marathi Literature -Theory- V - साहित्य प्रकार : आत्मचरित्र

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - V	Minor - DSC- Marathi Literature	Theory- V	640253	साहित्य प्रकार : आत्मचरित्र	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्याला आत्मचरित्राचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये तत्त्वे यांचा परिचय करून देणे. - आत्मचरित्रातून व्यक्ती, समाज, संस्कृती आणि इतिहास यांचे परस्परसंबंध समजून घेणे - आत्मकथनातील सत्यता, अनुभवविश्व आणि अभिव्यक्तीची शैली यांचा अभ्यास करणे. - मराठी आत्मचरित्र प्रमुख आत्मचरित्रकारांच्या योगदानाचा परिचय करून घेणे. - डॉ. प्रकाश आमटे यांच्या चरित्रातून सेवा व कष्ट मूल्यांच्या परिचय करून देणे. - व्रतस्थ सेवक डॉ. प्रकाश आमटे यांच्या आदर्श जीवनाचा परिचय करून घेणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थी आत्मचरित्र साहित्यप्रकाराची संकल्पना, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करू शकतील. - आत्मचरित्र आणि संबंधित साहित्यप्रकारांमधील भेद ओळखू शकतील. - विविध आत्मचरित्रांचे समीक्षात्मक विश्लेषण करू शकतील. - आत्मचरित्रातील सामाजिक, सांस्कृतिक संदर्भांचे आकलन करू शकतील. - आत्मकथनातील भाषा, शैली आणि आशय यांचे मूल्यमापन करू शकतील. - आत्मचरित्र अभ्यासातून चिकित्सक आणि संशोधनात्मक दृष्टिकोन विकसित होईल. - डॉ. प्रकाश आमटे यांच्या चरित्रातून सेवा व कष्ट मूल्यांच्या परिचय होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) Minor-DSC- Marathi Literature -Theory -V- साहित्य प्रकार: आत्मचरित्र			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - प्रकाशवाटा लेखक - डॉ. प्रकाश आमटे, समकालीन प्रकाशन, पुणे, सहावी आवृत्ती २००९.			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	आत्मचरित्र : संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्ये 'प्रकाशवाटा' आत्मचरित्र - प्रेरणा, लेखकाची भूमिका	6	6
Unit-II	'प्रकाशवाटा' या आत्मचरित्रातील- 'मॅगसेसे'चा आनंद, आनंदवनातले दिवस, आनंदवनाबाहेरच्या जगात- या प्रकरणाचा आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	'प्रकाशवाटा' या आत्मचरित्रातील- मुक्काम हेमलकसा - अखेर हेमलकशानं स्वीकारलं !, कसोटीचे प्रसंग - या प्रकरणाचा आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	'प्रकाशवाटा' या आत्मचरित्रातील- विस्तारती वैद्यकीय सेवा, जिवावरचे प्रसंग, शाळेची सुरुवात - या प्रकरणाचा आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	'प्रकाशवाटा' या आत्मचरित्रातील- अनोखे प्रयोग, प्राण्यांचं 'गोकुळ', पुढची पिढी, समाजमान्यता, जगन्नाथाचा रथ - या प्रकरणाचा आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-VI	'प्रकाशवाटा' - निवेदकांची व्यक्तिरेखा, इतर पात्रे, प्रसंग, आव्हाने, रुग्णसेवा इत्यादी घटकाचे विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
Vertical -d (i)
VSC-(Vocational Skill Course) - Marathi Literature

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code - 640274

Course Name – VSC-Marathi Literature -Theory -IV – रील निर्मिती कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	VSC-Marathi Literature	Theory - IV	640274	रील निर्मिती कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१ विद्यार्थ्यांना रील (Short Video Content) निर्मितीचे मूलभूत ज्ञान देणे. २ सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्मसाठी दृश्य- श्राव्य सामग्री तयार करण्याचे कौशल्ये विकसितकरणे. ३ पटकथा लेखन, स्टोरीबोर्डिंग आणि सर्जनशील संकल्पना विकसित करण्याचे प्रशिक्षण देणे. ४ मोबाईल व डिजिटल साधनांचा वापर करून व्हिडिओ चित्रीकरण कौशल्ये आत्मसात करणे. ५ मराठी भाषा आणि संस्कृतीचा प्रभावी वापर करून आकर्षक रील्स तयार करण्यास प्रोत्साहन देणे. ६ डिजिटल माध्यमांतील नैतिकता, कॉपीराइट आणि जबाबदार सामग्री निर्मितीची जाणीव करून देणे. ७ विद्यार्थ्यांमध्ये उद्योजकता, डिजिटल मार्केटिंग आणि वैयक्तिक ब्रँडिंगची समज विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१ रील निर्मितीची संकल्पना, प्रक्रिया आणि तांत्रिक बाबी समजून घेतील. २ विविध विषयांवर सर्जनशील आणि प्रभावी रील्स तयार करू शकतील. ३ पटकथा लेखन, चित्रीकरण आणि व्हिडिओ संपादनाची कौशल्ये आत्मसात करतील. ४ सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्मसाठी योग्य स्वरूपातील डिजिटल सामग्री विकसित करू शकतील. ५ मराठी भाषेचा प्रभावी वापर करून प्रेक्षकांशी संवाद साधणाऱ्या रील्स तयार करू शकतील. ६ कॉपीराइट, डिजिटल नैतिकता आणि माध्यम जबाबदारीचे पालन करतील. ७ स्वतंत्र कंटेंट क्रिएटर, फ्रीलान्सर किंवा डिजिटल मीडिया क्षेत्रातील करिअरच्या संधींचा लाभ घेण्यासाठी सक्षम होतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) - VSC- Marathi Literature -Theory -IV - रील निर्मिती कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक –अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -४)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या – पाठ्यपुस्तकातील भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती : संकल्पना, व्याप्ती व महत्व	12	12
Unit-II	भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती : प्रकार	6	6
Unit-IV	भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिके	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

SEC- Marathi (Basket)
B. A. Third Year Semester-V (NEP)
Vertical- d (ii)
SEC- (Skil Enhancement Course)- Marathi
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639278

Course Name – SEC-Marathi-Theory -III – दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	SEC- Marathi	Theory - III	639278	दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना करियरसाठी भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांना दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमांच्या स्वरूप व कार्यपद्धतीची ओळख करून देणे. - दूरचित्रवाणीसाठी विविध प्रकारचे लेखन (स्क्रिप्ट, बातमी, निवेदन, मुलाखत इ.) विकसित करण्याचे कौशल्य प्राप्त करून देणे. - समाजमाध्यमांसाठी प्रभावी, आकर्षक व लक्षित आशय (Content) तयार करण्याची क्षमता विकसित करणे. - डिजिटल माध्यमांतील भाषा, शैली व संप्रेषण तंत्रांची समज वाढविणे. - सर्जनशीलता, विश्लेषणात्मक विचार आणि व्यावसायिक लेखन कौशल्यांचा विकास करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थी दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमांच्या विविध स्वरूपांचे विश्लेषण करू शकतील. - विद्यार्थी दूरचित्रवाणीसाठी बातमी, स्क्रिप्ट, अँकर लिंक, मुलाखत प्रश्न इत्यादी लेखन प्रभावीपणे करू शकतील. - विद्यार्थी फेसबुक, इन्स्टाग्राम, युट्युब, एक्स (ट्विटर) यांसारख्या समाजमाध्यमांसाठी योग्य आशय तयार करू शकतील. - डिजिटल व प्रसारमाध्यम क्षेत्रातील प्राथमिक व्यावसायिक लेखन कौशल्ये आत्मसात करून रोजगारक्षमतेत वाढ करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) - SEC-Marathi-Theory -III – दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – उपयोजित मराठी भाग - १ व २ संपादक – डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष , मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, ऑगस्ट २०२५ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ व ४)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ - दूरचित्रवाणीसाठी लेखन अंतर्गत दूरचित्रवाणीसाठी कार्यक्रम वर्गीकरण : आकलन, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ - दूरचित्रवाणीसाठी लेखन अंतर्गत मनोरंजनपर कार्यक्रमासाठी लेखन : आकलन, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ - दूरचित्रवाणीसाठी लेखन अंतर्गत माहितीपर कार्यक्रमासाठी लेखन : आकलन, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-IV	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ४ - आधुनिक समाज मध्यमासाठी लेखन : ई- मेल म्हणजे काय ?, ई- मेल - स्वरूप : ई- मेल- वापर, मेल कसा लिहावा : प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित प्रात्यक्षिक / वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणत्याही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Third Year Semester- V (NEP)**Vertical- f****Field Project (FP) / Community Engagement Services (CES)-Phase-3****Major-DSC-Marathi Literature****मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा ३****Field Project Marathi Literature - Phase-3 Code – 640288**

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	Major - Marathi Literature Project -III	Project-Phase-3	640288	मराठी वाङ्मय क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -3	2	Total= 60 Per week = 4	Project Report : 20 Oral Presentation: 10 Faculty Evaluation :20 Total= 50

Field Project Marathi Literature: Phase-3

Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना क्षेत्रीय प्रकल्प किंवा सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या माध्यमातून सैद्धांतिक मराठी भाषेचे ज्ञान वास्तविक जगातील आव्हानांना लागू करण्याचा प्रत्यक्ष अनुभव प्रदान करणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याशी संबंधित क्षेत्रीय कार्य किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमांमध्ये येणाऱ्या व्यावहारिक समस्या ओळखणे, त्यांचे विश्लेषण करणे आणि त्या सोडवण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे. ३. मराठी साहित्याच्या संकल्पनांना आंतरविद्याशाखीय ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि सामाजिक गरजांशी जोडण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांचे क्षेत्रीय किंवा सामुदायिक सहभागाचे कार्य विविध प्रकारच्या श्रोत्यांसमोर प्रभावीपणे सादर व दस्तऐवजीकरण करणे, आणि संवाद साधण्याची क्षमता विकसित करणे. ५. मानवी साहित्य समाज व संस्कृती संबंधित सामुदायिक समस्यांवर उपाययोजना करणाऱ्या प्रकल्पांमध्ये विद्यार्थ्यांना सहभागी करून त्यांच्यामध्ये जबाबदारी आणि सेवेची भावना रुजवणे.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रात मराठी भाषेची सूत्रे, तत्वे व सिद्धांत आणि विश्लेषणात्मक तंत्रे वापरून वास्तविक समस्यांचे विश्लेषण व निराकरण करण्यास सक्षम होतील. २. विद्यार्थी त्यांच्या क्षेत्रीय प्रकल्पाशी किंवा सामुदायिक शिक्षण सेवेशी संबंधित प्रायोगिक साधने, उपकरणे आणि माहिती विश्लेषण पद्धती वापरण्यात तयार होतील ३. विद्यार्थी एखाद्या क्षेत्रीय प्रकल्पाची किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमाची, सुरुवातीपासून ते पूर्ण होईपर्यंत, दस्तऐवजीकरण, अहवाल सादर करण्यासह, रचना, नियोजन आणि अंमलबजावणी करण्यास तयार होईल. ४. विद्यार्थी लेखी अहवाल, सादर करणे किंवा सामुदायिक सहभाग कार्यक्रमांद्वारे त्यांच्या प्रकल्पातील निष्कर्ष आणि परिणाम प्रभावीपणे सादर करू शकतील. ५. विद्यार्थी त्यांच्या कामाच्या नैतिक, पर्यावरणीय आणि सामाजिक परिणामांची समज दाखवतील, तसेच जबाबदार वैज्ञानिक पद्धतीशी सामाजिक, सांस्कृतिक पर्यावरणाशी आणि सामुदायिक कल्याणाप्रती वचनबद्ध होण्यास तयार होतील.

क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या निवड आणि अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop	
1. प्रकल्प निवड आणि नियोजन	प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन: प्रत्येक विद्यार्थ्याला त्यांच्या प्रकल्पासाठी मार्गदर्शन करण्याकरिता, तज्ञता आणि संसाधने पुरवण्यासाठी एक प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून नेमला जाईल. • प्रकल्पाचा विषय: प्रकल्पाचा विषय मराठी वाङ् मयाशी संबंधित असावा आणि तो विद्यार्थ्यांच्या आवडीनिवडी व उपलब्ध साहित्य व सामुग्रीशी जुळणारा असावा. • साहित्य समीक्षा: प्रकल्पाच्या माध्यमातून विद्यमान ज्ञान समजून घेण्यासाठी आणि संशोधनातील उणिवा ओळखण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी सखोल साहित्य समीक्षा करणे अपेक्षित आहे. • माहिती संकलन आणि विश्लेषण: विषयानुसार, प्रकल्पांमध्ये माहितीचे विश्लेषण अपेक्षित • निष्कर्षांचे स्पष्टीकरण: महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष आणि मर्यादा अधोरेखित करून, प्रकल्पाच्या संदर्भात माहितीचे स्पष्टीकरण दिले पाहिजे. • सामुदायिक गरजा: प्रकल्प मराठी साहित्याशी संबंधित विशिष्ट सामुदायिक गरजा किंवा आव्हाने यावर लक्ष केंद्रित करून तयार केले जावू शकतात. • सहकार्य: विद्यार्थी त्यांचे प्रकल्प राबवण्यासाठी स्थानिक संस्थांसोबत सहकार्य करू शकतात. • परिणाम मूल्यांकन: प्रकल्पाचा समाजावर होणाऱ्या परिणामाचे मूल्यांकन केले पाहिजे.
2. अहवाल लेखन आणि सादरीकरण (Project Report Submission)	• अहवालाचे स्वरूप (Project Report): -सामान्यतः ज्यामध्ये प्रस्तावना, विषय उद्दिष्टे, कार्यपद्धती, निष्कर्ष, चर्चा, संदर्भ आणि समारोप यांचा समावेश असावा. विद्यार्थी Project Report सत्राच्या शेवटी विभागात सादर करतील. • माहितीचे सादरीकरण: अहवालात सारण्या, आलेख आणि आकृत्यांचा वापर करून माहिती स्पष्टपणे आणि अचूकपणे सादर केली असावी. आवश्यक तेथे फोटो असावेत. • मौखिक सादरीकरण(Overall Presentation) : विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या Project Report चे सार, निष्कर्ष वर्गमित्र आणि प्राध्यापकांसमोर सादर करणे आवश्यक असेल.
3. प्रकल्प कालमर्यादा	• क्षेत्र प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्याला एकूण ६० तासांचा वेळ दिला जाईल.
4. मूल्यमापन आणि मूल्यांकन	• प्रकल्प अहवाल: प्रकल्प अहवाल विद्यार्थी विभागात सादर करेल. अंतिम अहवालाचे मूल्यांकन हे आशय, मांडणी आणि संशोधनाच्या गुणवत्तेच्या आधारावर केले जाईल. (२० गुण) • मौखिक सादरीकरण: सादरीकरणाचे मूल्यांकन हे -स्पष्टता, सहभाग आणि प्रश्नांची उत्तरे देण्याच्या क्षमतेच्या आधारावर केले जाईल. (१० गुण) • प्राध्यापक मूल्यांकन: प्राध्यापक मार्गदर्शक संपूर्ण प्रकल्पादरम्यान विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करतील. (२० गुण) <u>एकूण ५० गुण</u>

मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय प्रकल्प/ सामुदायिक सहभाग सेवांची उदाहरणे	खालील विषय क्षेत्रप्रकल्पासाठी निवडता येईल. १) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मराठी भाषेच्या क्षमतेची पाहणी करणे, सर्वेक्षण करणे. २) मराठीवरील इंग्रजी किंवा अन्य भाषेचापरिणाम सर्वेक्षण पद्धती वापरून तपासणे. ३) परीसरातील वऱ्हाडी म्हणी व वाक्प्रचार- संकलन. ४) परिसरातील लोककथा, लोकगीते यांचे संकलन. ५) परिसरातील लोकगीते, लोक रूढी, सांस्कृतिक उत्सव इ.चे सर्वेक्षण. ६) परिसरातील मराठी लेखक व त्यांचे साहित्य. ७) लोकदैवते, लोकविधी यांच्या नोंदी घेणे. ८) भाषेच्या विकासासाठी काम करणाऱ्या संस्थांच्या कार्याची नोंदी घेणे. ९) परिसरातील वाङ्मयीन संस्कृती संमेलने / उपक्रम यांचे दस्तऐवजीकरण. १०) वार्षिक प्रकाशित साहित्य / अंक / कोश / सूची / अहवाल नोंदी घेणे. ११) विशिष्ट बोलीचे स्वरूप नमुने घेऊन मांडणी करणे. (उदा. वऱ्हाडी बोली..) १२) वर्तमानपत्र कार्यालय, मुद्रणालय, प्रकाशन संस्था, यांच्या कार्याचे सर्वेक्षण. १३) आकाशवाणीच्या कार्याचे सर्वेक्षण व भाषिक कार्याची दखल घेणे. १४) भजने, आरत्या, भक्तीगीते, दैवत विधी गीते यांचे संकलन व सादरीकरण वैशिष्ट्ये नोंद. १५) महिलांची गीते, शेतकरी गीते, नाग बाऱ्या, अवधुती भजने, पोळ्याच्या झाडत्या इ.चे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १६) भटक्या विमुक्तांच्या बोली - उदा . धनगरी, पारधी ,बेलदारी, बंजारा, लभाणी, भराडी, इत्यादी बोलीचे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १७) आदिवासी बोली- उदा. कोरकू, कोलामी, गोंडी, परधानी, इ बोलीच्या भाषिक नमुन्याचे संकलन व सर्वेक्षण भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १८) विद्यापीठ परिसरात तसेच इतर मोठ्या कार्यालयात वेगवेगळ्या ठिकाणी लावण्यात आलेले आणि मराठीतून लिहिलेले 'सूचना फलक' यांचा प्रमाणलेखनाच्या नियमानुसार अभ्यास करणे. याशिवाय - मराठी भाषा व साहित्याशी संबंधित इतरही विषय प्रकल्पासाठी निवडले जाऊ शकतात .
---	---

(टीप: दुसऱ्या टप्प्यातील मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प किंवा सामुदायिक सेवांचा विस्तारित भाग, नियुक्त प्राध्यापक मार्गदर्शकाच्या मंजूरीच्या अधीन राहून, पचव्या सत्रात (Semester-v) मराठी वाङ्मय - क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सेवा : दुसरा टप्पा म्हणून पुढे चालू ठेवला जाऊ शकतो.)

Special Course

B. A. Third Year Semester- V (NEP)

(Compulsory For All Faculty)

Course- Name - Foundation of Artificial Intelligence

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	Special Course	Theory	-----	Foundation of Artificial Intelligence	2	Total= 30 Per week = 2	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

	Foundation of Artificial Intelligence
Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	To introduce AI concepts in a simple, real-life way with focus on understanding applications, ethics, and future opportunities. 1. Introduce all undergraduate students of all the faculties to the basic concepts, uses, and importance of AI. 2. Enable learners to understand AI's principles, applications, limitations, and effectively use AI tools. 3. Encourage students to recognize AI's role in enhancing life and engage with its social and ethical implications.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	1. Understand the fundamental concepts, types, and evolution of Artificial Intelligence. 2. Apply basic AI techniques and tools to real-world problems across different domains. 3. Evaluate the social, ethical, and professional implications of AI in everyday life

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	8 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	7 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	8 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	7 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
(Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	15 गुण
	उपस्थिती	5 गुण

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) – Special Course – Foundation of Artificial Intelligence			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	Introduction to Artificial Intelligence Definition of AI: What is Intelligence? Natural vs. Artificial, Simple definition of AI; History & Evolution of AI: From early computers to modern AI; Types of AI: Narrow AI vs. General AI vs. Super AI; AI in Everyday Life: Google Maps, E-commerce suggestions, Chatbots, Social Media feeds; Key Components: Data, Algorithms, Computing Power (कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा परिचय) (एआयची व्याख्या: बुद्धिमत्ता म्हणजे काय? एआय ची सोपी व्याख्या; कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा इतिहास आणि उत्क्रांती: प्रारंभिक संगणकापासून आधुनिक कृत्रिम बुद्धिमत्तेपर्यंत एआयची विकास प्रक्रिया; एआयचे प्रकार: सामान्य एआय विरुद्ध सुपर एआय; दैनंदिन जीवनात एआय: Google नकाशे, शिफारसी, ई-कॉमर्स सूचना, चॅटबॉट्स, सोशल मीडिया फीड्स; मुख्य घटक: डेटा, अल्गोरिदम, संगणकीय शक्ती)	8	8
Unit-II	AI Structures, Architectures & Techniques Basic Structure of an AI System; AI Architectures (Simplified): Rule Based System, Machine Learning, Neural Networks; Key Concepts: Knowledge Representation (using symbols, facts), Search & Problem Solving (maze example, finding shortest route), Natural Language Understanding (Google Translate, chatbots) (एआय स्ट्रक्चर्स, आर्किटेक्चर आणि टेक्नीक) एआय सिस्टमची मूलभूत रचना; एआय आर्किटेक्चर (सरलीकृत): नियम आधारित प्रणाली, मशीन लर्निंग, न्यूरल नेटवर्क, मुख्य संकल्पना: ज्ञान विषयक प्रतिनिधिक ज्ञान (चिन्हे, तथ्ये वापरून), शोध आणि समस्या सोडविणे (चक्रव्यूह सोडवणूक सहकार्य, नकाशातील निकटस्थ मार्ग शोधणे), नैसर्गिक भाषा समजून घेणे (Google भाषांतर, चॅटबॉट्स)	7	7
Unit-III	AI in Different Fields: Education (Personalized learning apps, plagiarism checkers), Healthcare (Disease prediction, medical chatbots), Commerce (Fraud detection in banking, stock market predictions, customer support), Daily Life (Smart home devices, language translation, travel assistants); AI & Decision Making: Hiring, Loan Approval, Court Decisions; Advantages of AI, Limitations of AI दैनंदिन जीवनात एआयचे उपयोग विविध क्षेत्रांमध्ये एआय: शिक्षण (शिक्षणानुसार अ‍ॅप्स, लेखन चोरी शोध), हेल्थकेअर (रोगाचा अंदाज, वैद्यकीय चॅटबॉट्स), वाणिज्य (बँकिंगमध्ये फसवणूकीचा शोध, स्टॉक मार्केट अंदाज, ग्राहक सेवा), दैनिक जीवनात उपयुक्तता (स्मार्ट होम डिव्हाइसेस, भाषांतर, नकाशा मार्गदर्शन); कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि निर्णय प्रक्रिया: नोकर भरती, कर्ज मंजुरी प्रक्रियेसाठी सहकार्य, न्यायालयीन निर्णय प्रक्रियेत एआयचे महत्त्व, एआयच्या मर्यादा.	7	7
Unit-IV	Ethical, Social & Future Aspects of AI Ethical Concerns in AI: Privacy issues (CCTV, online data), Bias & Fairness (AI preferring certain groups), Job Displacement (automation replacing humans); Responsible AI: Transparency, Accountability, Human oversight; Future Trends in AI: Self-driving cars, AI in governance, creative industries; AI and You (Career Perspective): Opportunities in Digital Marketing, Content Creation, Business Analytics, HR Tech, Creative Industries (non-programming roles) नैतिकतापूर्ण व सामाजिक जीवनासाठी भविष्यातील एआयचे विविध पैलू एआयमधून नैतिकतेच्या संदर्भात चिंता: गोपनीयता समस्या (सीसीटीव्ही, ऑनलाइन डेटा), पक्षपात आणि निष्पक्षता (एआय विशिष्ट गटांना प्राधान्य देत आहे), नोकरी विस्थापन (मानवांची जागा घेणारे ऑटोमेशन); जबाबदार एआय: पारदर्शकता, उत्तरदायित्व, मानवी देखरेख: एआयमधील भविष्यातील ट्रेड: सेल्फ-ड्रायव्हिंग कार, प्रशासनातील एआय, सर्जनशील उद्योग; एआय आणि यू (करिअर पर्सपेक्टिव्ह): डिजिटल मार्केटिंग, कंटेंट क्रिएशन, बिझिनेस अ‍ॅनालिटिक्स, एचआर टेक, क्रिएटिव्ह इंडस्ट्रीज (नॉन-प्रोग्रामिंग भूमिका) मधील संधी	8	8
1.Boden, Margaret A., <i>Artificial Intelligence: A Very Short Introduction</i> , 2.Elaine Rich – <i>Artificial Intelligence</i> (3rd Edition) 3.Godbole, Achyut, <i>Artificial Intelligence</i> (आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स), Bookganga Publication. 4.Kulkarni, Dr Anand, <i>आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स/सोपायागरेक</i> , Sakal Media Pvt. Ltd. 5. Stuart Russell – <i>Human Compatible</i> (2019) 6.Thorpe, Josh, <i>AI for Students: Creative Hacks for Academic Success</i> , Promptly Books			

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities - Discipline / Subject -Marathi Literature

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor -DSC-Marathi Literature (मराठी वाङ्मय)

(Three / Four Years **Bachelor's Degree** Programme)

B. A. Third Year -Semester - VI (NEP) Level - 5.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course name	Credits	Workload (Hrs./Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Marks /Examination		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical) /Outdoor/ Field	a	Major-DSC-Marathi Literature	Theory-IX	640212	भाषाविज्ञान परिचय	4	4	12	60	40	100
			Theory-X	640213	संकल्पना विचार	4	4		60	40	100
		Major-Marathi Literature Elective (Select Any one)	Theory-EL-(C)	640214	निवडक वऱ्हाडी कविता	4	4		60	40	100
			Theory-EL-(D)	640215	संत तुकारामाची कविता						
	b	Minor-DSC-Marathi Literature	Theory-VI	640254	साहित्य प्रकार: कथा	4	4	4	60	40	100
	d	VSC - Marathi Literature (Corresponding to Major)	Theory-V	640275	पॉडकास्टिंग कौशल्ये	2	2	2	--	30 College Level Theory + 20 Internal	50
	f	Internship/ Apprenticeship	Internship /OJT	640291	इंटरनशिप /OJT	4	8	4	-	-	-
		Total				22					450

OJT- On job Training

B. A. Third Year Semester- VI (NEP)

Vertical- a

Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code - 640212

Course Name -Major -DSC- Marathi Literature-Theory -IX – भाषाविज्ञान परिचय

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major-DSC - Marathi Literature	Theory-IX	640212	भाषाविज्ञान परिचय	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना भाषाविज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पनेचे आकलन करू देणे. २. विद्यार्थ्यांना भाषेचे स्वरूप, कार्य आणि महत्त्व यांची ओळख करून देणे. ३. ध्वनी, शब्द, वाक्यरचना आणि अर्थविज्ञान या भाषिक घटकांचा अभ्यास घडवून आणणे. ४. भाषेतील बदल, बोलीभाषा आणि समाजभाषाविज्ञान यांविषयी जागरूकता निर्माण करणे. ५. विद्यार्थ्यांची भाषेच्या वैज्ञानिक अभ्यासाची दृष्टी विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी भाषाविज्ञानाच्या मूलभूत संकल्पना आणि परिभाषा स्पष्ट करू शकतील.. २. विद्यार्थी भाषेची रचना, कार्ये आणि वैशिष्ट्ये समजून सांगू शकतील. ३. ध्वनीविचार, रूपविचार, वाक्यविचार आणि अर्थविचार यांचे विश्लेषण करू शकतील. ४. विद्यार्थी मराठी भाषेच्या भाषिक वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करू शकतील. . ५. विद्यार्थी भाषा, समाज आणि संस्कृती यांतील परस्परसंबंध स्पष्ट करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP) Major-DSC-Marathi Literature -Theory IX - भाषाविज्ञान परिचय			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – भाषाविज्ञान परिचय लेखक- डॉ. स. गं. मालशे, डॉ. द. दि. पुंडे, डॉ. अंजली सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, तृतीय आवृत्ती २००९			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	भाषाविज्ञान: संकल्पना परिचय	6	6
Unit-II	भाषाविज्ञान परिचय - या पाठ्यपुस्तकातील लेख- १- भाषेचे स्वरूप आणि उपयोग :आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	लेख- २ - स्वनविज्ञान : आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	लेख- ३ - स्वनिम विचार : आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	लेख- ४ - रूपिम आणि पदविचार : आकलन व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	लेख- ५ - वाक्यविचार : आकलन व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण
संदर्भ	1. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन, मिलिंद मिलशे, लोकवाडमय गृह, मुंबई, चौथी आवृत्ती २००९	

B. A. Third Year Semester- VI (NEP)

Vertical- a

Major-DSC- Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code – 640213

Course Name -Major – DSC-Marathi Literature-Theory -X – संकल्पना विचार

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major -DSC- Marathi Literature	Theory- X	640213	संकल्पना विचार	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. साहित्याची संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती समजून घेणे २. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांची ओळख करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या विविध संकल्पनांचा विस्ताराने परिचय करून देणे. ४. साहित्य संकल्पनांच्या आकलनातून साहित्यकृतीच्या मूल्यमापनाची दृष्टी विकसित करणे . ५. साहित्य समीक्षा, साहित्य मूल्ये आणि सौंदर्यदृष्टी विकसित करणे. ६. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यविषयक चिकित्सक व विश्लेषणात्मक दृष्टिकोन निर्माण करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना साहित्याची संकल्पना, स्वरूप आणि व्याप्ती समजून घेता येईल. २. मराठी साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकारांची ओळख करून घेता येईल. ३. विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या विविध संकल्पनांचा विस्ताराने परिचय होईल. ४. साहित्य संकल्पनांच्या आकलनातून साहित्यकृतीच्या मूल्यमापनाची दृष्टी विकसित होईल. ५. साहित्य समीक्षा, साहित्य मूल्ये आणि सौंदर्यदृष्टी विकसित होईल. ६. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यविषयक चिकित्सक व विश्लेषणात्मक दृष्टिकोन निर्माण होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI-(NEP) Major- DSC-Marathi Literature -Theory -XI –संकल्पना विचार			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - संकल्पना विचार डॉ. अजय देशपांडे, प्रकाशक - राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, प्रथम आवृत्ती, २०२४ (या संपादित पुस्तकातील लेख - १ ते १०)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	संकल्पना विचार - संपादित पुस्तकातील १ ललित साहित्यप्रकारांची संकल्पना, २. ललित साहित्याचे स्वरूप	6	6
Unit-II	३. कविता : संकल्पना आणि स्वरूप ४. ललित गद्य : संकल्पना आणि स्वरूप	12	12
Unit-III	५. लघुकथा : संकल्पना आणि स्वरूप, ६. कादंबरी: संकल्पना आणि स्वरूप	12	12
Unit-IV	७. नाटक : संकल्पना आणि स्वरूप	12	12
Unit-V	८. चरित्र, आत्मचरित्र आणि आत्मकथन : संकल्पना आणि स्वरूप	12	12
Unit-VI	९. समीक्षा : संकल्पना आणि स्वरूप, १०. भाषाविज्ञान : संकल्पना आणि स्वरूप	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		
	वेळ - 2 तास	
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ		

B. A. Third Year Semester- VI (NEP) Level - 5.5
Vertical- a
Major -DSC-Marathi Literature- Elective (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640214

Course Name -Major – Elective- DSC- Marathi Literature-Theory -EL-(C) – निवडक वऱ्हाडी कविता

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major- Elective DSC - Marathi Literature	Theory- EL-(C)	640214	निवडक वऱ्हाडी कविता	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना वऱ्हाडी बोलीभाषेची वैशिष्ट्ये, शब्दसंपदा व भाषिक सौंदर्य समजून सांगणे . २. निवडक वऱ्हाडी कवितांमधून विदर्भातील लोकजीवन, संस्कृती, परंपरा आणि सामाजिक वास्तवाचा अभ्यास करणे. ३. विद्यार्थ्यांमध्ये काव्यवाचन, रसग्रहण आणि साहित्यिक अभिरुची विकसित करणे. ४. वऱ्हाडी साहित्यपरंपरा आणि तिचे मराठी साहित्यातील स्थान समजावून देणे. ५. कवितांमधील आशय, भाषा, शैली आणि कलात्मक मूल्यांचे विश्लेषण करण्याची क्षमता विकसित करणे. ६. विद्यार्थ्यांमध्ये प्रादेशिक साहित्याबद्दल जाणीव आणि संवेदनशीलता निर्माण करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी वऱ्हाडी बोलीभाषेची प्रमुख वैशिष्ट्ये ओळखू शकतील. २. वऱ्हाडी कवितांमधील सामाजिक, सांस्कृतिक आणि लोकजीवनाशी संबंधित घटकांचे विश्लेषण करू शकतील. ३. विद्यार्थी काव्यरचना, प्रतिमा, अलंकार आणि शैलीवैशिष्ट्ये समजून घेऊ शकतील. ४. विद्यार्थी प्रादेशिक साहित्याचे मराठी साहित्यविश्वातील महत्त्व स्पष्ट करू शकतील. ५. विद्यार्थी साहित्याचे चिकित्सक व सर्जनशील आकलन करून स्वतंत्रपणे रसग्रहण व समीक्षा करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP) -Major -Elective- DSC- Marathi Literature -Theory -EL-(C)- निवडक वऱ्हाडी कविता			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - वऱ्हाडी कविता संपादक – डॉ. काशीनाथ वऱ्हाटे, डॉ. अशोक इंगळे, डॉ. श्रीकृष्ण पदमणे मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशन – ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, प्रथम आवृती जानेवारी – २०२६			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	वऱ्हाडी कविता - या संपादित काव्यसंग्रहातील - प्रस्तावना : आकलन व मूल्यमापन	5	6
Unit-II	वऱ्हाडी कविता - या संपादित काव्यसंग्रहातील – कृषिनिष्ठ जाणिवेची कविता (१ ते १०) - आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	15	12
Unit-III	वऱ्हाडी कविता - या संपादित काव्यसंग्रहातील – सामाजिक जाणिवेची कविता (११ ते २०) - आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	15	12
Unit-IV	वऱ्हाडी कविता - या संपादित काव्यसंग्रहातील – स्त्रीचित्रणात्मक कविता (२१ ते ३०) - आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	10	12
Unit-V	वऱ्हाडी कविता - या संपादित काव्यसंग्रहातील – कौटुंबिक व व्यक्तिचित्रणात्मक कविता (३१ ते ४०) - आकलन, आस्वाद व मूल्यमापन	10	12
Unit-VI	वऱ्हाडी कवितेची चिकित्सा व मूल्यमापन	5	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- VI (NEP)
Vertical- a
Major -DSC-Marathi Literature- Elective (DSC- मराठी वाङ्मय)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 640215

Course Name -Major – Elective- DSC- Marathi Literature-Theory -EL-(D) – संत तुकारामाची कविता

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major- Elective DSC - Marathi Literature	Theory- EL-(D)	640215	संत तुकारामाची कविता	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: / अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना संत तुकाराम यांच्या जीवनकार्याचा व साहित्यिक योगदानाचा परिचय करून देणे. २. तुकारामांच्या अभंगांतील भक्ती, समाजप्रबोधन, नैतिक मूल्ये आणि मानवतावादी विचार समजून घेणे. ३. तुकारामांच्या काव्यभाषेची, शैलीची आणि काव्यवैशिष्ट्यांची ओळख करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना वारकरी संप्रदाय आणि भक्ती चळवळीचा अभ्यास करणे. ५. महात्मा फुले यांचे पुरोगामी विचार व बुद्धीप्रमाण्यवाद समजून घेणे. ५. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यिक आस्वाद, चिकित्सक दृष्टी आणि मूल्याधिष्ठित विचार विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना संत तुकाराम यांचे जीवन, काळ आणि साहित्य यांचे सखोल ज्ञान प्राप्त करतील. २. तुकारामांच्या निवडक अभंगांचे आशय, तत्त्वज्ञान आणि सामाजिक संदर्भ स्पष्ट करू शकतील. ३. तुकारामांच्या कवितेतील भक्ती, समता, मानवता आणि समाजसुधारणावादी विचार ओळखू शकतील. ४. विद्यार्थी तुकारामांच्या अभंगांतील भाषिक व काव्यात्मक वैशिष्ट्यांचे विश्लेषण करतील. ५. मराठी संतसाहित्याच्या परंपरेतील तुकारामांचे स्थान समजावून सांगू शकतील. ६. विद्यार्थी साहित्याचा चिकित्सक आणि मूल्याधिष्ठित दृष्टिकोनातून अभ्यास करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) -Major -Elective- DSC- Marathi Literature -Theory -EL-(D)- संत तुकारामाची कविता			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - तुकाराम व्यक्तित्व आणि कवित्व लेखक डॉ. किशोर सानप, प्रा. मनोज ताथडे. प्रकाशन - लोकवाड.मय गृह, मुंबई , सहावी आवृत्ती २००६			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	तुकाराम व्यक्तित्व आणि कवित्व - या पुस्तकातील प्रस्तावना - आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	6
Unit-II	पुस्तकातील - १.याती शूद्र वंश केला वेवसाव, २. ओस झाल्या दिशा मज भिंगुळवाणे :- आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	12
Unit-III	पुस्तकातील - ३.आनंदाचे डोही आनंद तरंग.. , ४. देव आहे अंतर्दामी .. :- आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	12
Unit-IV	पुस्तकातील - ५.साठविले वाण I पैस घातला दुकान .. , ६. आपुलिया बळे .. :- आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	12
Unit-V	पुस्तकातील - ७. शुरा साजती हतियार , ८. आवा चालली पंढरपुरा .. :- आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	12
Unit-VI	संत तुकारामाच्या कवितेची चिकित्सा व वाड.मयीन मूल्यमापन	10	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

Minor - Course Syllabus

B. A. Third Year Semester-VI (NEP) Level - 5.5

Vertical- b

Minor - DSC- Marathi Literature (Minor-DSC - मराठी वाङ्मय)

अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code – 640254

Course Name - Minor- DSC-Marathi Literature -Theory- VI– साहित्य प्रकार: कथा

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Minor - DSC- Marathi Literature	Theory- VI	640254	साहित्य प्रकार: कथा	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी कथेची संकल्पना, स्वरूप, विकास व वैशिष्ट्ये याचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी कथासाहित्यातील विविध प्रवाह, प्रवृत्ती आणि कथाकारांचा परिचय करून घेणे. ३. कथेचे कथानक, पात्रचित्रण, निवेदनशैली, वातावरण, भाषा इ. समजून घेणे. ४. निवडक कथांद्वारे सामाजिक, सांस्कृतिक, नैतिक आणि मानवी मूल्यांचा अभ्यास करणे. ५. विद्यार्थ्यांमध्ये साहित्यिक अभिरुची, चिकित्सक दृष्टी आणि रसग्रहण क्षमता विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी मराठी कथेचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि ऐतिहासिक विकास स्पष्ट करू शकतील. २. विद्यार्थी कथेच्या विविध घटकांचे विश्लेषण करू शकतील. ३. निवडक मराठी कथांतील आशय, विचार आणि कलात्मकता समजावून सांगू शकतील. ४. विद्यार्थी कथांमधून प्रतिबिंबित होणाऱ्या सामाजिक, सांस्कृतिक आणि मानवी मूल्यांचे आकलन करू शकतील. ५. कथासाहित्याचे चिकित्सक मूल्यमापन व रसग्रहण करू शकतील. ६. मराठी कथासाहित्यातील प्रमुख लेखकांचे योगदान स्पष्ट करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus -			
B. A. Semester-VI -(NEP) Minor- DSC-Marathi Literature – Theory - VI – साहित्य प्रकार: कथा			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - कथावैभव संपादक – डॉ. गणेश मालटे, डॉ. गजानन मुंदे, डॉ. राजेश मिरगे मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक -राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, महाल नागपूर, प्रथम आवृत्ती २०२३			
Unit / विभाग	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	‘कथा वैभव’ या संपादित कथासंग्रहातील - प्रस्तावना व कथा क्र. १ ‘अंगणातला पोपट’ - आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Unit-II	कथा क्र. २ - ‘जेव्हा मी जात चोरली’, कथा क्र. ३ - ‘खार’, आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-III	कथा क्र. ४ - ‘आहे हे असे आहे’, कथा क्र. ५ - ‘अल्पभूधारक’, आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-IV	कथा क्र. ६ - ‘मरीआईचा गाडा’, कथा क्र. ७ - ‘कृष्णविवर’, आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-V	कथा क्र. ८ - ‘सरप माराचं सार्वभौम शास्त्र’, कथा क्र. ९ - ‘अम्मा’, आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Unit-VI	कथा क्र. १० - ‘गोट्याच्या चुली’, कथा क्र. ११ - ‘मालू’, आशय, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- VI (NEP)
Major-DSC-Marathi Literature (DSC- मराठी वाङ्मय)
Vertical -d (i)
VSC (Vocational Skill Course)- Marathi Literature

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code – 640275

Course Name – VSC-Marathi Literature -Theory -V- पॉडकास्टिंग कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -VI	VSC-Marathi Literature	Theory - V	640275	पॉडकास्टिंग कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना पॉडकास्टिंगची संकल्पना, इतिहास, स्वरूप आणि डिजिटल माध्यमांमधील महत्त्व समजावून देणे. २. ऑडिओ स्टोरीटेलिंग, स्क्रिप्ट लेखन आणि कंटेंट नियोजनाची कौशल्ये विकसित करणे. ३. ऑडिओ रेकॉर्डिंग, संपादन (Editing) आणि उत्पादन (Production) यांसाठी आवश्यक तांत्रिक ज्ञान प्रदान करणे. ४. मुलाखत, व्हॉइस मॉड्युलेशन, अँकरिंग आणि सादरीकरण कौशल्यांचा विकास करणे. ५. पॉडकास्टचे प्रकाशन , वितरण (Distribution) आणि प्रचार याविषयी माहिती देणे. ६. पॉडकास्टच्या गुणवत्तेचे मूल्यांकन, प्रेक्षक सहभाग आणि विश्लेषण (Analytics) समजावून देणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी पॉडकास्टिंगचे विविध प्रकार, स्वरूप आणि माध्यमांतील भूमिका स्पष्ट करू शकतील. २. विद्यार्थी पॉडकास्टसाठी प्रभावी स्क्रिप्ट तयार करून ऑडिओ कंटेंटचे नियोजन करू शकतील. ३. ऑडिओ रेकॉर्डिंग, संपादन आणि ध्वनी व्यवस्थापनासाठी आवश्यक तांत्रिक कौशल्ये वापरू शकतील. ४. स्वतंत्रपणे दर्जेदार पॉडकास्ट एपिसोड तयार, संपादित आणि प्रकाशित करू शकतील. ५. प्रेक्षकांच्या गरजा लक्षात घेऊन आकर्षक आणि प्रभावी ऑडिओ स्टोरीटेलिंग करू शकतील. ६. पॉडकास्टचे मार्केटिंग, वितरण आणि कार्यक्षमतेचे विश्लेषण (Analytics) करू शकतील. ७. पॉडकास्ट निर्मितीतील नैतिक, कायदेशीर आणि व्यावसायिक बाबींचे मूल्यांकन करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP)-VSC- Marathi Literature -Theory -V - पॉडकास्टिंग कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -५)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या - पाठ्यपुस्तकातील भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग : संकल्पना, व्याप्ती व महत्व	12	12
Unit-II	भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग : प्रकार	6	6
Unit-IV	भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग कौशल्ये आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिके	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		वेळ - 2 तास
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Third Year Semester- VI (NEP)

Vertical- f (i)

Internships / Apprenticeship / OJT

इंटर्नशिप

Major-DSC-Marathi Literature

Code – 640291

Internships Apprenticeship / OJT

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -VI	Major - Marathi Literature	Internships / Apprenticeship / OJT	640291	Internships Apprenticeship / OJT	4	Total= 120 Per week = 8	4 credits

	Internships / Apprenticeship / OJT
Internships Objectives: / इंटर्नशिप उद्दिष्टे	● विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष अनुभव देणे. ● विद्यार्थ्यांचे मराठी भाषा आणि साहित्यामध्ये व्यावहारिक कौशल्ये विकसित करणे. ● लेखन, संपादन, अनुवाद, पत्रकारिता, प्रकाशन, सांस्कृतिक संस्था, ग्रंथालये किंवा शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव मिळवणे. ● वर्गात शिकलेल्या गोष्टींचा व्यावसायिक वातावरणात उपयोग करणे. ● व्यावसायिक आणि तांत्रिक कौशल्ये विकसित करणे. ● पुस्तकी ज्ञानासोबतच कॉर्पोरेट जगतात वावरण्याचे स्वतःचे कौशल्ये विकसित करणे
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	इंटर्नशिप पूर्ण झाल्यावर, विद्यार्थी पुढील गोष्टी करण्यास सक्षम असतील : ● विद्यार्थ्यांची त्याच्या सैद्धांतिक ज्ञानाचा प्रत्यक्ष परिस्थितीत उपयोग करण्याची क्षमता विकसित होईल . ● विद्यार्थ्यांचे मराठी भाषा आणि साहित्यामध्ये व्यावहारिक कौशल्ये विकसित होतील . ● विद्यार्थ्यांचे मराठी लेखन, संपादन, अनुवाद, पत्रकारिता, प्रकाशन, सांस्कृतिक संस्था, ग्रंथालये किंवा शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव मिळेल. ● विद्यार्थ्यांचे व्यावसायिक संवाद आणि सांघिक कार्य कौशल्ये विकसित होतील. ● विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा आणि साहित्य या संबंधी संस्थात्मक कार्यसंस्कृती समजून घेण्यास मदत होईल. ● विद्यार्थ्यांना करिअरविषयी जागरूकता निर्माण होईल आणि उद्योग क्षेत्राचा अनुभव मिळवणे सोईच होईल.

अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop	
कालावधी	• ४ क्रेडिट्स साठी अंदाजे १२० तास इंटरनशिप करणे अपेक्षित • चौथ्या किंवा पाचव्या सत्राच्या सुट्टीत किंवा विद्यापीठाच्या वेळापत्रकानुसार पूर्ण करता येईल.
इंटरनशिप निवड	मराठी भाषा, साहित्य, माध्यम (Media) किंवा शिक्षणाशी संबंधित मान्यताप्राप्त संस्था, विभाग इत्यादीची इंटरनशिपसाठी निवड करता येईल. यासाठी या संस्थेकडून परवानगी मिळवणे अनिवार्य असेल.
संभाव्य इंटरनशिप क्षेत्रे	मराठी भाषा व साहित्य या विषया अंतर्गत - संभाव्य इंटरनशिप क्षेत्रे मराठी वृत्तपत्रे कार्यालये, प्रकाशन संस्था, अनुवाद संस्था, ग्रंथालये आणि अभिलेखागारे, शाळा आणि शैक्षणिक संस्था, प्रशासकीय विभाग, सांस्कृतिक आणि साहित्यिक संस्था, रेडिओ केंद्र, टीव्ही आणि माध्यम संस्था, प्रसारण केंद्र आणि कार्यालये, विविध उद्योग, कंपन्या, शासकीय विभाग, स्वयंसेवी संस्था (NGOs), संशोधन संस्था, स्टार्टअप्स, रुग्णालये, प्रयोगशाळा (लागू असल्यास) इत्यादी.. जिथे मराठी भाषेच्या संदर्भात कार्य करावयास संधी आहे अशा कोणत्याही संस्था .. इंटरनशिप साठी निवडता येईल.
इंटरनशिप करताना कामाचे स्वरूप व जबाबदाऱ्या	मराठी मध्ये मजकूर लेखन, प्रूफरीडिंग, संपादन, भाषांतर (मराठी ↔ इंग्रजी/हिंदी), अहवाल लेखन, दस्तऐवजीकरण आणि संग्रहण, शैक्षणिक सहाय्यक उपक्रमात सहभाग, साहित्यिक किंवा सांस्कृतिक कार्यक्रमांमध्ये सहाय्य करणे, निरीक्षण करून भाषिक नोंदी घेणे,
इंटरनशिप करताना विद्यार्थ्यांकडून सादर करावयाच्या गोष्टी	विद्यार्थ्यांकडून खालील गोष्टी करून घ्याव्या • इंटरनशिपसाठी रुजू होण्याचे पत्र • दैनंदिन/साप्ताहिक नोंदवही • उपस्थितीची नोंद • इंटरनशिप पूर्ण केल्याचे प्रमाणपत्र • इंटरनशिप अहवाल (ज्यामध्ये एकूण १० मुद्दे असतील)
इंटरनशिप अहवालात अपेक्षित मुद्दे	खालील प्रमाणे इंटरनशिप अहवालात मुद्दे असावेत १. मुखपृष्ठ २. प्रमाणपत्र, ३. कंपनीची / संस्थेची माहिती, ४ . इंटरनशिपची उद्दिष्ट्ये-, ५ . केलेले काम, ६ . शिकलेली कौशल्ये, ७ . आलेल्या अडचणी, ८ . निष्पत्ती आणि शिकवण, ९ . समारोप, १०. परिशिष्टे- (कामाचे फोटो, chart ..)
मूल्यांकन	मूल्यांकन खालील बाबींवर आधारित असू शकते: उपस्थिती, कामाच्या ठिकाणी कामगिरी, इंटरनशिप अहवाल, पर्यवेक्षकांचा अभिप्राय, अपेक्षित शिक्षण परिणाम, मराठी संवाद कौशल्यात सुधारणा व्यावसायिक लेखन आणि संपादन क्षमता, अनुवाद कौशल्य प्रकाशन आणि माध्यम प्रक्रियांचे आकलन, कार्यस्थळावरील नीतिमत्ता आणि व्यावसायिक वर्तन

===00000===